

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.411.006.01.2015

S/15/004

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź

T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90

llo@nik.gov.pl

Pteta
9/15/004

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	S/15/005 – Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi.
<i>Kontroler</i>	1. Emilia Wyciszkievicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94580 z dnia 15 kwietnia 2015 r. 2. Anna Wrona, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94579 z dnia 15 kwietnia 2015 r. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 1-4)</p>
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Miasta w Piotrkowie Trybunalskim, Pasaż Karola Rudowskiego 10, 97-300 Piotrków Trybunalski, zwany dalej „Urzędem”.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Krzysztof Chojniak, Prezydent Miasta Piotrkowa Trybunalskiego. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 3-4)</p>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli¹, Urząd prawidłowo przygotował realizację Inwestycji pod względem finansowym. W budżecie Miasta zabezpieczono środki niezbędne do realizacji inwestycji i wykorzystano je na właściwe cele. NIK zwraca przy tym uwagę, że m.in. ze względu na przedłużający się proces pozyskiwania działek na cele budowlane wystąpiły opóźnienia w realizacji inwestycji skutkujące koniecznością odroczenia terminu spłaty pożyczki zaciągniętej z WFOŚiGW². Dodatkowe koszty obsługi pożyczki (za wydłużenie okresu karencji) wyniosły 167,3 tys. zł.

Urząd posiadał stosowne decyzje i pozwolenia dotyczące realizacji Inwestycji oraz prawo do dysponowania gruntami, na których inwestycja była realizowana. Należy jednak zauważyć, że pozwolenie wodnoprawne, w którym zezwolono m.in. na wprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych z oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim do rzeki Moszczanki Właściwej, straciło swoją ważność 29 maja 2015 r., wobec czego NIK podkreśla konieczność monitorowania przez Urząd procesu pozyskiwania przez PWIK Sp. z o.o.³ aktualnego pozwolenia. Brak ważnego pozwolenia wodnoprawnego, w myśl art. 192 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne⁴ stanowi wykroczenie.

W ocenie NIK, Urząd prawidłowo wywiązywał się z obowiązków inwestora w trakcie realizacji Inwestycji i jej odbioru. Prace realizowano w oparciu o zatwierdzone projekty

¹ Najwyższa Izba kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. W przypadku braku możliwości sformułowania jednoznacznej oceny (ogólnej lub poszczególnych ocen częściowych) z zastosowaniem zdefiniowanej skali ocen możliwe jest dokonanie ocen opisowych.

² Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

³ Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., dalej PWIK Sp. z o.o.

⁴ Dz. U. 2001 Nr 115 poz. 1229 ze zm.

budowlane oraz dokonane zgłoszenia i udzielone pozwolenia na budowę. Podpisane z Wykonawcami umowy zawierały postanowienia o naliczeniu kar umownych za nierzetelne lub nieterminowe realizowanie obowiązków oraz warunki i zakres gwarancji. Urząd zawarł umowę z Inżynierem Kontraktu, zabezpieczając w całym zakresie nadzór nad wykonywanymi pracami. Inżynier w sposób prawidłowy wywiązywał się z obowiązków wynikających z umowy. Dodatkowo, w ramach sprawowanego nadzoru, pracownicy Urzędu oraz PWiK Sp. z o.o. uczestniczyli m.in. w radach budowy, naradach koordynacyjnych i technicznych. Brali udział w odbiorach w przypadku realizacji robót wg warunków kontraktowych FIDIC oraz dokonywali odbiorów w przypadku realizacji robót wg reguł prawa budowlanego. Termin realizacji Inwestycji wielokrotnie ulegał przesunięciu. Każda zmiana była uzasadniona i sankcjonowana stosownym aneksem do umowy.

Przeprowadzone rozruchy technologiczne Stacji Uzdatniania Wody „Szczekanica”⁵ i oczyszczalni ścieków wykazały, że obiekty zmodernizowane i wybudowane pracowały zadawalająco, a urządzenia odpowiadały warunkom bezpieczeństwa i higieny pracy. Wybór zastosowanych urządzeń i maszyn był uzasadniony technologicznie, niemniej jednak NIK zauważa, że sprawny w okresie rozruchu piaskownik nie działał w okresie późniejszym w sposób właściwy, co wpływało w sposób istotny na pracę pozostałych urządzeń i utrudniało prawidłową eksploatację oczyszczalni. NIK podkreśla konieczność monitoringu prac z udziałem wykonawcy i dostawcy urządzenia w celu uzyskania zakładanej sprawności, a w razie nieusunięcia awarii – podjęcia przez Miasto stosownych działań.

W wyniku realizacji Inwestycji osiągnięto zakładane wskaźniki produktu⁶. Analiza porealizacyjna, uzupełniona o wyniki badań wód rzeki Moszczanki, wykazała, że funkcjonowanie oczyszczalni w zakresie i na warunkach określonych w decyzjach środowiskowych przyczynia się do poprawy jakości wód rzeki i nie stanowi uciążliwości dla ludzi mieszkających w sąsiedztwie. NIK zwraca jednak uwagę na wysokie ryzyko nieosiągnięcia wskaźnika rezultatu określonego w Projekcie, tj. efektu ekologicznego rozumianego jako wzrost liczby użytkowników korzystających z podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej o 1500 osób.

NIK zwraca także uwagę na nieprawidłowości polegające na niedołożeniu należytej staranności przy przygotowaniu zamówień publicznych, co skutkowało zwrotem 41,9 tys. zł wraz z odsetkami i nadal istnieje ryzyko zwrotu kolejnych środków (postępowania w toku).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie środków na finansowanie Inwestycji oraz ich wydatkowanie.

Opis stanu faktycznego

Inwestycję realizowano przy wsparciu środków wspólnotowych z Funduszu Spójności, uzyskanych w ramach Projektu pn. „Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim” (zwanego dalej „Projektem”)⁷.

Uchwałą nr XXXVI/616/09 z dnia 24 kwietnia 2009 r. Rada Miasta Piotrkowa Trybunalskiego wyraziła zgodę na realizację Projektu i ustaliła jego zakres rzeczowy zgodnie z aktualizacją Wniosku aplikacyjnego, w tym Studium Wykonalności. Zobowiązała się równocześnie do zaciągnięcia kredytów i pożyczek niezbędnych do sfinansowania udziału własnego Miasta w realizacji Projektu. Według Studium

⁵ Dalej SUW.

⁶ Z wyjątkiem kontraktu V w zakresie rurociągu tłoczego, którego termin realizacji został przedłużony.

⁷ Projekt realizowano w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, Priorytet I – Gospodarka wodno – ściekowa, Działanie 1.1 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM.

Wykonalności Projektu całkowity koszt przedsięwzięcia ustalono na 226,3 mln. zł netto. Przyjęto, że dotacja rozwojowa z Funduszu Spójności wyniesie 159.454,7 tys. zł (71,2% kosztów kwalifikowalnych), wkład Miasta ukształtuje się na poziomie 22.932 tys. zł (10,2%). Ponadto zaciągnięty zostanie kredyt z banku komercyjnego lub pożyczka z NFOŚiGW w kwocie 41.659 tys. zł (18,6%). W ramach nakładów inwestycyjnych przewidziano przeprowadzenie modernizacji oczyszczalni ścieków i SUW "Szczekanica", renowację sieci kanalizacji deszczowej, ogólnospławnej i wodociągowej, rozbudowę kanalizacji sanitarnej i budowę sieci wodociągowej, renowację kanału tranzytowego ścieków oczyszczonych.⁸

(dowód: akta kontroli str. 7-69, 215-433)

W uchwałach budżetowych na lata 2009-2015⁹ Rada Miasta zabezpieczyła środki finansowe na realizację Inwestycji w ramach:

- 1) dotacji rozwojowej przyznanej przez NFOŚiGW z Funduszu Spójności,
- 2) pożyczki z WFOŚiGW,
- 3) środków własnych i kredytów.

(dowód: akta kontroli str. 434-515)

1) Dotacja rozwojowa w kwocie 159.454,7 tys. zł¹⁰ została przyznana na podstawie umowy o dofinansowanie Projektu z dnia 2 listopada 2009 r.¹¹ W umowie tej całkowity koszt realizacji Projektu określono na 275.761,8 tys. zł, z tego wydatki kwalifikowalne na 187.593,7 tys. zł. W dniu 6 lutego 2013 r., w wyniku powstałych po rozstrzygnięciu przetargów oszczędności oraz w związku ze zmniejszeniem kwoty wydatków rezerwowych, całkowity koszt Projektu obniżono do 226.888,1 tys. zł, w tym wydatki kwalifikowalne do 153.161,9 tys. zł (środki z dotacji rozwojowej do 130.187,6 tys. zł). W dniu 30 czerwca 2014 r. wydatki kwalifikowalne zmniejszono do 153.112,5 tys. zł (środki z dotacji rozwojowej do 130.145,6 tys. zł).

Według stanu na dzień 30 kwietnia 2015 r. ze środków przyznanych w ramach dotacji rozwojowej wydatkowano 97.852,6 tys. zł (75,2% dofinansowania). W wyniku weryfikacji złożonych przez Beneficjenta wniosków o płatność (za okres do 12 czerwca 2014 r.) NFOŚiGW zatwierdził dofinansowanie Projektu w kwocie 94.495,2 tys. zł. Ponadto zatwierdził wniosek o płatność za okres od 13 czerwca do 31 sierpnia 2014 r. na kwotę dofinansowania 59,1 tys. zł. Płatność pośrednia została jednak wstrzymana na poczet wykonania decyzji ostatecznej wydanej po kontroli zamówień publicznych przez NFOŚiGW w sprawie korekty dotyczącej kontraktu „Wybór projektanta i wykonawcy robót budowlanych dla zadania „Renowacja sieci kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej”¹².

NFOŚiGW przekazał Beneficjentowi na rachunek bankowy (w formie refundacji wydatków oraz w formie zaliczki) 97.650,9 tys. zł, z tego rozliczono wydatki na 94.495,2 tys. zł, nie wykorzystano 3.113,7 tys. zł i zwrócono (jako środki nienależnie pobrane) 42 tys. zł. Zwrotu 41, 9 tys. zł¹³ dokonano 18 marca 2013 r., w związku

⁸ Zaplanowane koszty całkowite obejmowały także wynagrodzenie Jednostki Realizującej Projekt i wynagrodzenie Inżyniera Kontraktu, prace projektowe dla robót budowlanych i inżynierskich dla zadań „Rozbudowa kanalizacji sanitarnej oraz budowa sieci wodociągowej” i „Modernizacja oczyszczalni ścieków”, a także wydatki rezerwowe.

⁹ Uchwały budżetowe Rady Miasta nr: XXXII/537/08 z 23 grudnia 2008 r. ze zm., XLVII/774/09 z 23 grudnia 2009 r. ze zm., V/40/11 z 31 stycznia 2011 r. ze zm., XV/309/11 z 21 grudnia 2011 r. ze zm., XXVIII/512/12 z 19 grudnia 2012 r. ze zm., XXXIX/716/2013 z 23 grudnia 2013 r. ze zm., III/17/14 z 22 grudnia 2014 r. ze zm., <http://www.rada.piotrkow.pl/uchwaly>.

¹⁰ Instytucja Wdrażająca zobowiązała się udzielić Beneficjentowi dofinansowania na realizację Projektu w wysokości 85% kwoty wydatków kwalifikowalnych, poniesionych w trakcie realizacji Projektu.

¹¹ Decyzję o zatwierdzeniu wkładu finansowego z Funduszu Spójności w Projekt Komisja Wspólnot Europejskich zatwierdziła decyzją z dnia 9 listopada 2009 r.

¹² Opisano w pkt 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹³ Wraz z odsetkami od kwoty 41.895 zł w wysokości 4.961 zł za okres od dnia otrzymania środków dofinansowania do dnia ich zwrotu.

z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli prowadzonej przez NFOŚiGW¹⁴. Pozostałą kwotę (127 zł) zwrócono wraz z odsetkami 13 czerwca 2012 r., w związku z korektą wynagrodzeń.

W umowie o dofinansowanie Projektu ze zmianami¹⁵ zakończenie inwestycji (termin wydania prawomocnej decyzji zezwalającej na użytkowanie) ustalono do dnia 30 czerwca 2015 r., a zakończenie realizacji Projektu (ostatni dzień okresu kwalifikowania wydatków) do 31 grudnia 2015 r.

Pismem z dnia 3 kwietnia 2014 r. Beneficjent zwrócił się z wnioskiem o wydłużenie rzeczowej realizacji projektu do 31 października 2015 r. W związku z pozytywną rekomendacją NFOŚiGW Instytucja Pośrednicząca wyraziła zgodę na wydłużenie terminu. W dniu 29 maja 2015 r. Urząd wystąpił z wnioskiem o kolejne przedłużenie realizacji rzeczowej projektu do 31 grudnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 516-735, 2313, 3880-3889)

2) Umowa pożyczki na dofinansowanie Projektu kwotą 54.379,2 tys. zł została zawarta z WFOŚiGW 27 grudnia 2010 r. W dniu 13 czerwca 2013 r. kwotę pożyczki zmniejszono do 49.463,8 tys. zł. Aneks z dnia 31 października 2014 r. termin zakończenia realizacji zadania określono na 30 czerwca 2015 r., a termin złożenia rozliczenia końcowego – do 31 grudnia 2015 r.¹⁶ Według harmonogramu spłata rat pożyczki rozpocznie się 31 stycznia 2016 r., a zakończy 31 października 2030 r. Pierwotny termin spłaty pożyczki przypadał na okres od 31 stycznia 2015 r. do 31 października 2029 r. W związku z wydłużeniem okresu karencji od 1 lutego 2015 r. do 31 stycznia 2016 r. Beneficjent wpłacił 12 listopada i 1 grudnia 2014 r. na konto WFOŚiGW odsetki w łącznej wysokości 167,3 tys. zł (od wypłaconej już kwoty pożyczki). Do dnia 30 kwietnia 2015 r. łączne koszty obsługi pożyczki wyniosły 368,2 tys. zł, z tego odsetki 366,2 tys. zł.

Według stanu na dzień 30 kwietnia 2015 r. ze środków przyznanych w ramach pożyczki wydatkowano 36.634,7 tys. zł. Pożyczkobiorca złożył 23 wnioski o dokonanie płatności w wysokości 35.118,1 tys. zł (71% przyznanych środków). Wnioski te zostały skontrolowane i zweryfikowane przez WFOŚiGW¹⁷. Kontrole potwierdziły zgodność faktycznie wykonanych robót w ramach poszczególnych zadań z zatwierdzonymi rozliczeniami.

(dowód: akta kontroli str. 523, 736-912)

3) Środki finansowe na pozostałe wydatki, niezbędne do realizacji Inwestycji (w tym zapewniające wkład własny do Projektu), zaplanowano w ramach środków własnych oraz uzyskanych z kredytów zaciągniętych w bankach komercyjnych. W 2010 i 2011 roku na podstawie umów kredytowych¹⁸ na realizację Projektu pozyskano środki w kwotach odpowiednio 1.106,8 tys. zł i 4.051,2 tys. zł¹⁹. Kredyty zostały zaciągnięte na sfinansowanie deficytu planowanego w związku z realizacją zadań inwestycyjnych Miasta. W 2009 r. oraz w latach 2012-2014 nie zaciągnięto kredytów na realizację

¹⁴ Opisano w pkt 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹⁵ Aneks z dnia 6 maja 2015 r. do umowy o dofinansowanie Projektu z dnia 6 maja 2015 r.

¹⁶ W umowie pożyczki z 27 grudnia 2010 r. termin zakończenia realizacji zadania określono do dnia 31 lipca 2014 r., a termin rozliczenia otrzymanej pożyczki – do 31 sierpnia 2014 r.

¹⁷ Kontrola poszczególnych wniosków o płatność obejmowała m.in. uzyskanie stosownych pozwoleń na budowę/zgłoszeń, wpisy w dziennikach budowy, protokoły odbioru robót, wykonany zakres rzeczowy robót w odniesieniu do zakresu określonego w umowie o pożyczkę.

¹⁸ Umowa kredytu długoterminowego nr Ł/O/6/10/1744 udzielonego przez Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Łodzi z dnia 3 września 2010 r. na kwotę ogółem 50.600 tys. zł i umowa kredytu nr ŁCK/II/P/03/2011 udzielonego przez Bank Polska Kasa Opieki S.A. z dnia 19 października 2011 r. na kwotę ogółem 20.000 tys. zł.

¹⁹ W 2010 r. zaplanowano pozyskanie środków w kwocie 14.431,4 tys. zł (po zm. 1.747,2 tys. zł), w 2011 r. 16.375,3 tys. zł (po zm. 4.269,8 tys. zł).

Projektu²⁰. W planie finansowym na 2015 r. przewiduje się sfinansowanie Projektu środkami pozyskanymi w ramach kredytu w kwocie 5.314,7 tys. zł.
Według stanu na dzień 30 kwietnia 2015 r. na realizację Inwestycji wydatkowano ze środków własnych 41.325,9 tys. zł, w tym 39.297,7 tys. zł stanowił wkład własny z budżetu Miasta w ramach Projektu.

(dowód: akta kontroli str. 523, 913-931)

Na realizację Inwestycji wydatkowano (do 30 kwietnia 2015 r.) łącznie 175.813,2 tys. zł, z tego:

- 119.991,8 tys. zł na „Modernizację oczyszczalni ścieków” (zadanie/kontrakt I),
- 12.431,4 tys. zł na „Modernizację stacji uzdatniania wody Szczekanica” (zadanie/kontrakt II),
- 13.177,8 tys. zł na „Renowację sieci kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej” (zadanie/kontrakt III),
- 15.721,2 tys. zł na „Rozbudowę kanalizacji sanitarnej oraz budowę sieci wodociagowych” (zadanie/kontrakt IV),
- 4.193,5 tys. zł na „Renowację kanału tranzytowego ścieków oczyszczonych” (zadanie/kontrakt V),
- 2.393,9 tys. zł na „Nadzór Inżyniera kontraktu” (zadanie/kontrakt VI),
- 1.996,3 tys. zł na „Przygotowanie projektu – Prace projektowe dla robót budowlanych i inżynierskich dla zadania: Modernizacja oczyszczalni ścieków” (zadanie/kontrakt VII),
- 782,8 tys. zł na „Przygotowanie projektu – Prace projektowe dla robót budowlanych i inżynierskich dla zadania: Rozbudowa kanalizacji sanitarnej oraz budowa sieci wodociagowych” (zadanie/kontrakt VIII),
- 1.636,6 tys. zł na „Przygotowanie projektu – pozostałe elementy dokumentacji technicznej; SIWZ'y; Inspekcje” (zadanie/kontrakt IX),
- 2.842 tys. zł na „Zarządzanie projektem” (zadanie/kontrakt X),
- 645,9 tys. zł głównie na zakup działek (364,2 tys. zł), sporządzenie operatów szacunkowych określających wartość nieruchomości stanowiących zabezpieczenie pożyczki z WFOŚiGW (42,7 tys. zł).

Kontrola przejścia do użytkowania 10 środków trwałych o łącznej wartości 7.716 tys. zł wykazała, że klasyfikowane w zadaniach od nr VI do nr X koszty pośrednie, które można było przypisać do przyjętych w trakcie realizacji środków trwałych, ujmowane były w wartości początkowej środków trwałych.

Pozostałe koszty zostaną rozliczone na zadania I-V po zakończeniu realizacji Projektu.

(dowód: akta kontroli str. 523, 2323-2365)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Urząd prawidłowo przygotował realizację inwestycji pod względem finansowym. W budżecie Miasta zabezpieczono środki niezbędne do realizacji Inwestycji i wykorzystano je na właściwe cele.

²⁰ W 2009 r. zaplanowano zaciągnięcie kredytu w kwocie 13.500 tys. zł (po zmianach 0 zł), w 2012 r. 24.731,9 tys. zł (po zm. 0 zł), w 2013 r. 36.516,9 tys. zł (po zm. 0 zł), w 2014 r. 10.415,7 tys. zł (po zm. 0 zł).

Opis stanu
faktycznego

2. Przygotowanie do rozpoczęcia realizacji Inwestycji.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu,²¹ zarządzanie Projektem w zakresie administracyjnym, rzeczowym i finansowym, na etapie przygotowania, wdrażania, rozliczenia i ewaluacji²² oraz monitorowanie jego realizacji należało do Pełnomocnika Miasta ds. Realizacji Projektu (zwanego dalej Pełnomocnikiem). Pełnomocnikiem ustanowiony został Adam Karzewnik- II zastępca Prezydenta Miasta²³. Ww. zadania Pełnomocnik realizował poprzez podległą mu wyodrębnioną komórkę organizacyjną - Jednostkę Realizującą Projekt (zwaną dalej JRP). Do zadań Pełnomocnika należało w szczególności: zarządzanie administracyjne, finansowe i techniczne Projektem oraz monitorowanie tych procesów m.in. poprzez zatwierdzanie i podpisywanie protokołów częściowego odbioru robót, świadectw przejęcia, świadectw wykonania, dokumentów przetargowych na roboty i usługi, dokumentów rozliczeniowych, wniosków Beneficjenta o przekazanie środków, zatwierdzanie załączników do umowy o dofinansowanie, przygotowanie i przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Stan liczbowy i merytoryczny pracowników JRP (7 osób) umożliwił prawidłową realizację zadań związanych z przygotowaniem, realizacją, odbiorem i rozliczaniem inwestycji²⁴. Zakresy czynności pracowników JRP były aktualne i zbieżne z realizowanymi zadaniami określonymi w regulaminie organizacyjnym. Dodatkowo, przy realizacji zadań JRP współpracowała z merytorycznie właściwymi komórkami Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 2442-2481)

Prezydent Miasta wprowadził Procedury zarządzania Projektem²⁵. Jednocześnie w Urzędzie powołano Zespół do spraw realizacji Projektu²⁶. W skład zespołu weszło 39 pracowników Urzędu (w tym Pełnomocnik i pracownicy JRP), a zadaniem Zespołu była realizacja Projektu do dnia 31 grudnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 2482-2500, 3903-3943)

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Do dnia 30 kwietnia br. w ramach Inwestycji udzielono 82 zamówień publicznych na łączną kwotę 196.757,8 tys. zł, z czego 31 zamówień na kwotę 176.585,2 tys. zł dotyczyło robót budowlanych, a 17 zamówień na kwotę 19.447,6 tys. zł – usług. Pozostałe umowy w ramach realizowanej Inwestycji (na łączną kwotę 593,4 tys. zł) zawarto na zasadach ogólnych wynikających z kodeksu cywilnego, zgodnie z art. 4 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 2501-2510)

²¹ Wprowadzony zarządzeniem nr 90 z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie nadania Urzędowi Miasta Piotrkowa Trybunalskiego Regulaminu Organizacyjnego.

²² Zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej, Umowy o dofinansowanie wraz z załącznikami, zasadami realizacji Projektu i przyjętymi założeniami PO IiŚ.

²³ Zarządzeniem nr 429 Prezydenta Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z dnia 2 grudnia 2008 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika ds. Realizacji Projektu (Measure Authorising Officer- MAO).

²⁴ W skład JRP wchodziły 3 osoby zatrudnione na stanowisku ds. technicznych, po jednej na stanowisku ds. finansowo rozliczeniowych, ds. prawno-organizacyjnych i ds. organizacji i promocji oraz Kierownik JRP.

²⁵ Zarządzenie nr 200 Prezydenta Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z 31 maja 2010 w sprawie wprowadzenia Procedury zarządzania projektem współfinansowanym przez UE za środków Funduszu Spójności w ramach Programu IiŚ „Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim” Nr POIS.01.00-00-003/07, zmienione zarządzeniem nr 207 z 13 maja 2015 r.

²⁶ Zarządzenie nr 201 Prezydenta Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z 31 maja 2010 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw realizacji projektu „Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim”, zmienione zarządzeniem nr 208 z 13 maja 2015 r.

²⁷ Dz. U. z 2013 poz. 907 ze zm., zwana dalej upzp.

W trybie przetargu nieograniczonego przeprowadzono 31 postępowań. Na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 5 upzp udzielono 11 zamówień dodatkowych z wolnej ręki²⁸ (opisane szczegółowo w dalszej części wystąpienia). W żadnym przypadku wartość zamówienia dodatkowego udzielonego dotychczasowemu wykonawcy usług lub robót budowlanych nie przekroczyła łącznie 50% wartości realizowanego zamówienia.

(dowód: akta kontroli str. 2517-2533, 2511-2516)

Na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 6 upzp udzielono 3 zamówień uzupełniających w ramach realizacji umowy na zaplanowanie, przygotowanie i realizację spójnych działań informacyjno-komunikacyjnych oraz promujących Projekt. Zamówień uzupełniających udzielono dotychczasowemu wykonawcy w okresie nieprzekraczającym 3 lat od udzielenia zamówienia podstawowego, a ich wartość nie przekraczała 50% wartości zamówienia podstawowego.

(dowód: akta kontroli str. 2511-2516)

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych (UZP) przeprowadził obligatoryjną kontrolę uprzednią²⁹ zamówienia publicznego na wykonanie robót budowlanych i inżynierskich dla kontraktu „Modernizacja oczyszczalni ścieków” – kontrakt nr ¹³⁰ o wartości 116.576,6 tys. zł (59% wartości wszystkich udzielonych zamówień). W wyniku kontroli stwierdzono, że zamawiający naruszył art. 26 ust. 3 upzp poprzez zaniechanie wezwania wykonawcy - konsorcjum firm Budimex S.A i Cadagua S.A. do uzupełnienia załączników nr 4, 5d i 5e do SIWZ. Tym samym wykonawca nie wykazał spełniania warunku udziału w postępowaniu. Prezes UZP w wyniku kontroli nakazał wezwać wykonawcę do uzupełnienia odpowiednich dokumentów w trybie art. 26 ust. 3 upzp, co zamawiający zrobił. W wyniku uzupełnienia ww. załączników do SIWZ okazało się, iż ww. wykonawca nie spełnia warunków udziału w postępowaniu, w związku z czym zamawiający wykluczył konsorcjum Budimex S.A. – Cadagua S.A. z przedmiotowego postępowania i dokonał wyboru oferty najkorzystniejszej złożonej przez Konsorcjum Hydrobudowa Gdańsk S.A., Molewski Sp. z o.o. z siedzibą lidera konsorcjum w Gdańsku. Przedmiotowa czynność stała się przedmiotem odwołania do Krajowej Izby Odwoławczej (KIO). W wyroku z dnia 28 sierpnia 2012 r. KIO uznała, iż „nie potwierdził się zarzut naruszenia przez zamawiającego przepisu art. 24 ust. 2 pkt 3 upzp poprzez wykluczenie Konsorcjum Budimex – Cadagua z postępowania”. Tym samym potwierdzono prawidłowość działań zamawiającego w świetle upzp.

NFOŚiGW uznał³¹, że wskazany stan faktyczny, w szczególności wykonanie wszystkich zaleceń pokontrolnych UZP i oddalenie odwołania przez KIO nie może rodzić negatywnych konsekwencji dla Beneficjenta w zakresie kwalifikowalności wydatków w postaci np. korekt finansowych, gdyż zamawiający poprawiając wszystkie

²⁸ M.in. na wykonanie robót dodatkowych wymienionych w protokołach konieczności w ramach modernizacji oczyszczalni ścieków - projekt „Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków”, robót dodatkowych (w tym wycinka i sadzenie drzew) na skutek kolizji ujawnionej w trakcie budowy kanalizacji sanitarnej w ul. Kasztelańskiej, stanowiącej realizację części zadania „Rozbudowa kanalizacji sanitarnej oraz budowa sieci wodociągowych”, robót budowlanych związanych z usunięciem awarii wodociągu w ul. Twardosławickiej, która nastąpiła podczas budowy kanalizacji sanitarnej w tej ulicy, której wykonanie stanowi realizację części zadania „Rozbudowa kanalizacji sanitarnej oraz budowa sieci wodociągowych”.

²⁹ Zgodnie z art. 170 ust. 1 i 2 upzp, zamawiający niezwłocznie po ostatecznym rozstrzygnięciu protestu dotyczącego wyboru najkorzystniejszej oferty albo upływie terminu na jego wniesienie, a przed zawarciem umowy, przekazuje Prezesowi Urzędu kopie dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia potwierdzone za zgodność z oryginałem przez kierownika zamawiającego, w celu przeprowadzenia kontroli uprzedniej. Kontroli uprzedniej obligatoryjnej Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych podlegają postępowania o udzielenie zamówienia współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej o wartości równej lub przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty 20 mln euro dla robót budowlanych.

³⁰ Wyniki postępowania z dnia 25 lipca 2012 r.

³¹ Opinia z dnia 15 lutego 2013 r.

błędy proceduralne przed zawarciem umowy, de facto doprowadził procedurę do jej pełnej zgodności z upzp.

(dowód: akta kontroli str. 2511-2516, 2534-2579)

Ponadto NFOŚiGW przeprowadził w latach październik 2009 – kwiecień 2015 łącznie 20 kontroli udzielonych zamówień publicznych³², z których 3 zakończyły się negatywnie. W dwóch przypadkach postępowanie odwoławcze jest w toku, a w trzecim Miasto dokonało zwrotu dotacji 41,9 tys. zł wraz z odsetkami.

(dowód: akta kontroli str. 2580-2739)

DOKUMENTACJA PROJEKTOWA

W toku realizacji inwestycji zawarto 15 umów na sporządzenie 43 dokumentacji projektowych o łącznej wartości 3.465,7 tys. zł. W ramach kontraktu nr VIII pn. „Prace projektowe dla robót budowlanych i inżynierskich dla zadania Rozbudowa kanalizacji sanitarnej oraz budowa sieci wodociągowych” zawarto 8 umów na 33 projekty, dla kontraktu nr VII pn. „Prace projektowe dla robót budowlanych i inżynierskich dla zadania Modernizacja oczyszczalni ścieków” - 2 umowy na 5 projektów, dla kontraktu nr III pn. „Renowacja sieci kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej” – 3 umowy na 3 projekty i po 1 umowie w ramach kontraktów nr II „Modernizacja SUW Szczekanica” i nr V „Renowacja kanału tranzytowego ścieków oczyszczonych - kanał otwarty”. W 19 przypadkach przekroczono faktyczny termin opracowania przez wykonawców dokumentacji projektowych. Było to spowodowane m.in. opóźnieniami w uzyskaniu zgody na wejście w teren, przedłużającymi się procedurami uzgodnień po stronie PWiK Sp. z o.o. oraz Zespołu Uzgadniania Dokumentacji Projektowej, koniecznością uzupełnienia decyzji lokalizacyjnej oraz decyzji środowiskowej. W uzasadnionych przypadkach Urząd naliczał i egzekwował kary umowne.

(dowód: akta kontroli str. 2740-2744, 2745-3022, 3354-3400)

W czterech przypadkach Urząd nie naliczył kar umownych:

- mapa do celów projektowych – ulica Roosvelta, Graniczna. Przyczyną nienaliczenia kary był brak uzasadnienia dla zakwalifikowania powyższego opóźnienia jako „zwłoki”. Przyczyną opóźnienia była dokonywana wówczas wymiana oprogramowania w Miejskim Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Urzędzie, która spowodowała wydawanie ostemplowanych map, co w rezultacie uniemożliwiło przekazanie mapy zgodnie z Harmonogramem wynikającym z umowy z wykonawcą. Opóźnienie nie miało wpływu na termin realizacji Projektu,
- projekt budowlany- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ulicy Gęsiej. Zamawiający uznał opóźnienie w przekazaniu dokumentacji technicznej, wynoszące 105 dni od 26 lipca 2011 r. do 6 października 2011 r. za niezawinione przez wykonawcę. Pomimo uzyskania zgody Ministra Infrastruktury z 24 marca 2011 r., od którego wykonawca miał 4 m-ce na przekazanie dokumentacji projektowej wraz z prawomocnym pozwoleniem na budowę, zamawiający nie mógł wystawić i przekazać wykonawcy oświadczeń o prawie dysponowania nieruchomością na cele budowlane. Fragment sieci, wg projektu, zlokalizowany był w działce prywatnej. Uzyskanie zgody właścicieli uzależnione było od ustanowienia odpłatnej służebności przesyłu. Dla ustalenia wartości wynagrodzenia zamawiający zlecił wykonanie operatu szacunkowego i ustalił warunki służebności z właścicielami. Obustronna akceptacja warunków ustanowienia służebności zapadła 27 lipca 2011 r. i w tym samym dniu zamawiający przekazał wykonawcy oświadczenia o prawie dysponowania nieruchomością na cele budowlane dla zakresu projektu budowlanego i od tej daty zamawiający liczył czteromiesięczny okres na przekazanie dokumentacji projektowej wraz

³² Kontrole dotyczyły postępowań przetargowych oraz aneksów do umów zawartych w wyniku postępowań przetargowych pod kątem ich zgodności z upzp.

z prawomocnym pozwoleniem na budowę, tj. do 27 listopada 2011 r. Opóźnienie nie miało wpływu na termin realizacji Projektu,

- projekt budowlany – budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Roosevelta. Data na przekazanie dokumentacji projektowej wraz z prawomocnym pozwoleniem na budowę została określona, zgodnie z aneksem nr 3 do umowy, na 29 lipca 2010 r., tj. 3 miesiące od daty zawarcia ww. aneksu. Zamawiający uznał opóźnienie w przekazaniu dokumentacji technicznej, wynoszące 133 dni (od 29 lipca 2010 r. do 9 grudnia 2010 r.), za niezawinione przez wykonawcę. Powodem przedłużonego procesu wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę była konieczność uzupełnienia decyzji lokalizacyjnej oraz decyzji środowiskowej, na podstawie których wykonawca sporządził projekt budowlany, o jedną działkę pominiętą w tych dokumentach. Zamawiający wystąpił z wnioskiem do Pracowni Planowania Przestrzennego o uzupełnienie decyzji o fragment sieci (wydana w dniu 5 sierpnia 2010 r.). W związku z koniecznością przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia oraz obowiązkiem sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia Pełnomocnik podjął decyzję o częściowej zmianie przebiegu sieci (rezygnacja z budowy odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Wroniej) i włączeniu się z projektowanym kanałem sanitarnym w istniejącą sieć kanalizacyjną w ul. Roosevelta. Ostatecznie, po uzupełnieniu przez wykonawcę wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę o projekt z nowym przebiegiem sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Roosevelta, Wydział Architektury i Budownictwa podjął zawieszzone postępowanie, czego następstwem było wydane dnia 5 listopada 2010 r. pozwolenie na budowę, stanowiące przedmiot odbioru. Opóźnienie nie miało wpływu na termin realizacji Projektu,
- projekt budowlany – budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Granicznej. Data na przekazanie dokumentacji projektowej wraz z prawomocnym pozwoleniem na budowę została określona, zgodnie z aneksem nr 3 do umowy, na 15 marca 2012 r., tj. 4 miesiące od daty rozstrzygnięcia kwestii przyłączenia do sieci nieruchomości należących do Gminy Wola Krzysztoporska. Zamawiający uznał opóźnienie w przekazaniu dokumentacji technicznej, wynoszące 170 dni (od 29 lipca 2010 r. do 1 września 2012 r. - data przekazania dokumentacji z prawomocnym pozwoleniem na budowę) za niezawinione przez wykonawcę. Powodem opóźnienia był znacznie przedłużony proces uzgadniania projektu w Miejskim Zarządzie Dróg i Komunikacji (teraz Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta) i PWiK Sp. z o.o., skutkujący koniecznością wielokrotnej zmiany projektu, tak aby spełnić wymagania wszystkich stron. Opinię Zarządu Dróg i Komunikacji stanowiącą element wniosku o wydanie decyzji pozwolenia na budowę, wykonawca uzyskał 21 czerwca 2012 r. Decyzja została wydana 1 września 2012 r. i przekazana zamawiającemu.

Problemy na etapie projektowania były jednym z argumentów na przedłużenie realizacji kontraktu, tym samym Projektu.

(dowód: akta kontroli str. 2740-2744, 2783-2784, 3047-3052, 3101-3105, 3096-3100, 3243-3251, 3345-3353)

Na etapie sporządzania dokumentacji projektowej wprowadzono konieczne zmiany do pierwotnych założeń projektowych. W 2 przypadkach dokonano zmiany skutkującej zwiększeniem nakładów na sporządzenie dokumentacji projektowej³³:

- projekt zamienny dla nowo budowanej sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Kasztelańskiej³⁴ – sporządzony w związku z kolizją budowanej sieci z istniejącą siecią wodociagową (z mapy do celów projektowych, na której oparty był projekt kanalizacji sanitarnej wynikało, że lokalizacja wodociągu jest inna, niż wynikająca

³³ Zmiany usankcjonowano poprzez udzielenie dodatkowych zamówień.

³⁴ Zamówienie dodatkowe, umowa nr 1477/FS//12 z 14.11.2011 r.

z rzeczywistych pomiarów w terenie). Spowodowało to konieczność zmiany jej przebiegu - na bezpieczną odległość do wodociągu i konieczność sporządzenia projektu zamiennego,

- wykonanie dodatkowego zakresu opracowań projektowych dla nowo budowanej sieci kanalizacji sanitarnej w ulicach przyległych do ul. Belzackiej wraz z przedłużeniem kolektora nr II – cz. II tj. ul. Świerkowa, Malinowa, Kasztanowa i Zajęcza w Piotrkowie Trybunalskim³⁵. W ramach podstawowej umowy wykonawca miał wykonać projekt sieci kanalizacji sanitarnej w ulicach przyległych do ul. Belzackiej wraz z przedłużeniem kolektora nr II. Po podpisaniu umowy, wykonawcy zostały przekazane gotowe decyzje lokalizacyjne wraz z koncepcją przebiegu sieci, na podstawie których miał on zaprojektować m.in. odcinki sieci kanalizacji sanitarnej oraz uzyskać pozwolenie na budowę. Z uwagi na upływ czasu od momentu powstania koncepcji i uzyskania decyzji lokalizacyjnych do momentu podpisania umowy z wykonawcą i rozpoczęcia prac projektowych wiele przepisów uległo zmianie, w tym zasady lokalizacji sieci w pasach drogowych. Pierwsza wersja przedmiotowego projektu, obejmowała lokalizację zgodnie z decyzją lokalizacyjną i przewidywała zlokalizowanie sieci w pasie drogowym. Z uwagi na zmiany przepisów projekt ten nie został uzgodniony pozytywnie przez Miejski Zarząd Dróg i Komunikacji. Projektant podjął próbę zlokalizowania sieci w działkach prywatnych, co spotkało się z dezaprobatą właścicieli nieruchomości przyległych do ulic objętych projektem. Kolejnym problemem stało się zlokalizowanie odcinka sieci odprowadzającego ścieki z terenu objętego kanalizacją do kanału w ul. Belzackiej (zgodnie z decyzją lokalizacyjną) a znajdującego się na nieruchomościach prywatnych. W tym miejscu właściciele kategorycznie sprzeciwili się zaprojektowaniu sieci wzdłuż ich nieruchomości, co spowodowało konieczność zaproponowania zupełnie innego sposobu odprowadzenia ścieków do kanału znajdującego się w ul. Belzackiej. Projektant wystąpił z propozycją rozwiązania problemu poprzez zaprojektowanie pompowni ścieków i zlokalizowanie jej w ul. Kasztanowej w pasie drogowym. Było to jedyne rozwiązanie omijające nieruchomości prywatne, ale wykraczało poza zakres umowy oraz wiązało się z koniecznością poszerzenia zakresu mapy do celów projektowych o odcinek ul. Świerkowej pomiędzy ul. Kasztanową a ul. Belzacką. Była to zmiana pierwotnej koncepcji przebiegu sieci kanalizacyjnej. Z uwagi na zmianę sposobu odprowadzania ścieków oraz zmianę miejsca wprowadzania ścieków do kolektora nr II zaistniała konieczność dorobienia fragmentu mapy. Takiego rozwiązania nie przewidywało zamówienie podstawowe. Projektant zgodnie z przedstawionymi założeniami przeprojektował sieć i dostosował jej przebieg do panujących na omawianym terenie warunków. Następnie projekt w takiej wersji trafił do uzgodnień do PWiK Sp. z o.o., który odmówił uzgodnienia ze względu na niezgodność z pierwotną koncepcją oraz na rozwiązanie problemu poprzez pompownię ścieków. Ostatecznie PWiK Sp. z o.o. przystało na zaproponowaną przez Projektanta propozycję, ale nakazało przeprojektowanie sieci tak, aby pompownia ścieków była jak najmniejszej wydajności. Projektant ponownie dostosował projekt kanału sanitarnego do wymogów gestora sieci, tak aby zaproponowana pompownia zbierała ścieki z jak najmniejszej zlewni. PWiK Sp. z o.o. ponownie odmówiło uzgodnienia przedmiotowego projektu proponując dobrojenie odcinka ul. Świerkowej w kanał grawitacyjny, aby możliwe było przyłączenie się do kanalizacji nieruchomości tam zlokalizowanych. Ta zmiana po raz kolejny odbiegała od pierwotnej koncepcji załączonej do decyzji lokalizacyjnej oraz zwiększała zakres prac projektowych. Dodatkowo, zagospodarowanie terenu ul. Świerkowej oraz nowo położony asfalt na tej ulicy wymogły na projektancie po uzgodnieniu z MZDiK konieczność zabudowy przydrożnego rowu melioracyjnego biegnącego na wskazanym odcinku ul. Świerkowej.

(dowód: akta kontroli str. 2740-2744, 3023-3041)

³⁵ Zamówienie dodatkowe, umowa nr 391/FS/13 z 28.03.2013 r.

Dokumentacja projektowa nie była weryfikowana przez NFOŚiGW. Na etapie trwania procedury przetargowej na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych polegających na modernizacji oczyszczalni ścieków, w lutym 2012 r. odbyło się spotkanie w NFOŚiGW m.in. w sprawie omówienia dokumentacji projektowo-kosztorysowej, opisującej przedmiot zamówienia oraz treści udzielanych przez zamawiającego odpowiedzi wykonawcom biorącym udział w postępowaniu. Dokumentacja została przeanalizowana przez przedstawicieli Departamentu Kontroli Zamówień Publicznych oraz specjalistę ds. technicznych w Departamencie Ochrony Wód NFOŚiGW. Na podstawie przekazanych uwag zamawiający dokonał zmiany niektórych zapisów w dokumentacji projektowej, Instrukcji dla wykonawców.

(dowód: akta kontroli str. 3112)

Sprawowanie funkcji kontrolnych podczas wykonywania dokumentacji projektowej należało do obowiązków Inżyniera Kontraktu³⁶. Kontrakty nr II i III prowadzone były w formule „złoty” FIDIC. Inżynier Kontraktu³⁷ pełnił nadzór nad przygotowywaną dokumentacją w formie narad koordynacyjnych zwoływanych co dwa tygodnie. Poszczególne działania dokumentowano protokołami z narad organizowanych przez Inżyniera dla poszczególnych kontraktów. W przypadku kontraktu nr VII, przedmiot umowy dotyczący modernizacji oczyszczalni ścieków był podzielony na następujące elementy: koncepcja programowo – przestrzenna, dokumentacja projektowo – kosztorysowa, dokumentacja przetargowa. Nadzór nad przygotowywaną dokumentacją pełnił Inżynier Kontraktu – w formie narad koordynacyjnych zwoływanych początkowo co dwa tygodnie a w miarę postępu prac projektowych - co tydzień. Przedstawiciele Inżyniera Kontraktu, PWiK Sp. z o. o. i Zamawiającego stanowili Radę Techniczną ws. przyjęcia koncepcji programowo-przestrzennej. Dodatkowo, Miasto powołało biegłego – inż. Andrzeja Czapłę – w celu dokonania analizy technicznej pod względem poprawności i zasadności przyjmowanych rozwiązań np. w koncepcji programowo-przestrzennej i projekcie budowlanym. W przypadku kontraktu VIII dokumentacja projektowa dla budowy sieci wodociągowych i kanalizacyjnych na etapie projektowania przechodziła przez uzgodnienia w Zarządzie Dróg i Utrzymania Miasta oraz PWiK Sp. z o.o. Przed złożeniem do Referatu Architektury i Budownictwa Urzędu wniosku o wydanie pozwolenia na budowę, dokumentacja przeszła przez uzgodnienie w Zespole Uzgadniania Dokumentacji Projektowej w Urzędzie. Przed odbiorem dokumentacji jej zawartość pod kątem zgodności z postanowieniami umowy sprawdzali pracownicy JRP. Dodatkowo nadzór nad sporządzaniem dokumentacji projektowej prowadzili przedstawiciele użytkownika, tj. PWiK Sp. z o. o.

(dowód: akta kontroli str. 2924-2989, 3112)

DECYZJE O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

Wnioskiem z dnia 22 sierpnia 2006 r. Prezydent Miasta Piotrkowa Trybunalskiego wystąpił o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na modernizacji i rozbudowie oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim przy ul. Podole 7/9 na działce o nr ew. 524/2 obręb 37³⁸ załączając wymaganą dokumentację, tj. Raport o oddziaływaniu na środowisko oraz mapę ewidencyjną w skali 1:500. W trakcie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko zapewniono udział społeczeństwa (nie wpłynęły żadne zastrzeżenia), oraz uzyskano uzgodnienia wymagane ustawą Prawo ochrony środowiska³⁹. Inwestor zaproponował 2 warianty odprowadzania ścieków oczyszczonych do odbiornika. Wariant I zakładał przepompowanie ścieków

³⁶Z wyjątkiem kontraktu nr VIII. Opisane szerzej w pkt 3 niniejszego wystąpienia.

³⁷ Zwany dalej: Inżynier Kontraktu lub Inżynier.

³⁸ Przedsięwzięcie mogące znacznie oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu jest obowiązkowe.

³⁹ Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Dz.U. 2013 r. poz. 1232 ze zm.

oczyszczonych do zlewni rzeki Wolbórki i ich zrzut do rzeki Pilicy poniżej zbiornika Sulejowskiego. Wariant II przewidywał zrzut ścieków do rzeki Strawy i dalej poprzez rzekę Luciążę do rzeki Pilicy, powyżej zbiornika Sulejowskiego. Dla wariantu II wydana została wcześniej przez Prezydenta Miasta Tomaszowa Mazowieckiego decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia z dnia 18 października 2005 r., jednakże pomimo bardzo rygorystycznych warunków dotyczących jakości ścieków oczyszczonych inwestycja stała się przedmiotem protestów, w związku z czym Inwestor powrócił do koncepcji odprowadzania ścieków zgodnej z wariantem I⁴⁰. Decyzją z dnia 14 lutego 2007 r.⁴¹ określono środowiskowe uwarunkowania zgody na realizację przedsięwzięcia.

W trakcie wydawania pozwolenia na rozbiórkę i przebudowę istniejącej oczyszczalni ścieków wraz z rozbiórka likwidowanych obiektów zaistniała konieczność przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko⁴². Decyzją z dnia 27 marca 2012 r.⁴³ zmieniono ww. decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach w następujących aspektach:

- zmiana skali przedsięwzięcia poprzez zmianę wielkości ładunku zanieczyszczeń dopływających na oczyszczalnię – zmiana RLM z 135 000 na 165 000,
- zwiększenie zakresu rozbudowy oczyszczalni w części ściekowej i osadowej poprzez budowę m.in. dwóch sztuk nowych osadników wstępnych oraz dwóch sztuk nowych reaktorów biologicznego oczyszczania ścieków,
- rezygnacja z planowanej pierwotnie budowy zbiornika retencyjnego ścieków na rzecz zaadoptowania na ten cel istniejących osadników wstępnych oraz istniejących komór osadu czynnego,

oraz ustalono środowiskowe uwarunkowania zgody na realizację przedsięwzięcia. Analizie poddano dwa warianty technologiczne modernizacji i rozbudowy oczyszczalni (rozpatrywano również wariant nieinwestycyjny, jednak ze względu na zły stan techniczny urządzeń wariant ten nie mógł być brany pod uwagę). Ostatecznie wybrano wariant II technologiczny jako dający gwarancję minimalizacji negatywnego oddziaływania ścieków powstających na terenie miasta na środowisko oraz zapewniający zdecydowanie niższe zapotrzebowanie na energię elektryczną zainstalowanych urządzeń. Przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko pozwoliła przyjąć, że zastosowane rozwiązania techniczne spowodują, iż jego funkcjonowanie nie będzie oddziaływać ponadnormatywnie na poszczególne elementy środowiska. Budowa i eksploatacja oczyszczalni ścieków nie będzie w sposób istotny oddziaływała na siedliska, gatunki roślin i zwierząt chronionych w ramach sieci Natura 2000. Realizacja przedsięwzięcia nie wpłynie również na integralność i spójność obszarów Natura 2000, albowiem obiekty oczyszczalni zlokalizowane będą w odległości ok. 10-11 km od najbliższych położonych obszarów chronionych. Decyzją nałożono obowiązek sporządzenia analizy porealizacyjnej w celu określenia rzeczywistego zasięgu oddziaływania oczyszczalni na środowisko, w oparciu o pomiary emisji zanieczyszczeń gazowych, mikrobiologicznych, akustycznych, badania jakości odprowadzanych ścieków. Analizę należało przedłożyć do Marszałka Województwa Łódzkiego oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony

⁴⁰ 2 lutego 2007 Prezydent Miasta Tomaszowa Mazowieckiego uchylił decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia z dnia 18 października 2005 r. w części dotyczącej modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim.

⁴¹ ROP.7627-57/2006.

⁴² Pismem z dnia 23 marca 2012 r. NFOŚiGW poinformował o obowiązku przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko m.in. w przypadku zmiany posiadanego przez beneficjenta pozwolenia na budowę.

⁴³ DOP.6220.4.3.2012.KS.

Środowiska w Łodzi w okresie 6 miesięcy po zakończeniu rozruchu rozbudowywanej oczyszczalni.

(dowód: akta kontroli str. 3232-3272)

Urząd przeprowadził analizę techniczno-ekonomiczną zamierzenia inwestycyjnego. W 2008 r. Miasto Piotrków Trybunalski udzieliło dwóch zamówień publicznych na sporządzenie ekspertyzy w sprawie oceny poprawności Programu Funkcjonalno – Użytkowego (PFU) dla kontraktu „Modernizacja oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim” w ramach Projektu: prof. Zbigniewowi Heidrichowi oraz dr inż. Jerzemu Przybińskiemu. Celem analiz była ocena wykonanego PFU w odniesieniu do zawartych informacji związanych z oczyszczalnią ścieków, przewidywanych kierunków rozbudowy i modernizacji obiektów, urządzeń, instalacji, wymagań zamawiającego w stosunku do przedmiotu zamówienia w aspekcie technologiczno-technicznym, wymagań projektowych, standardów wykonania robót, zainstalowanych urządzeń i instalacji, jakości robót budowlano-montażowych, zastosowanych materiałów, prac towarzyszących i pomocniczych mających wpływ na ostateczny wygląd obiektu po modernizacji, jak i sposobu przeprowadzenia rozruchu oraz formy zakończenia wszelkich spraw inwestycyjnych w sposób udokumentowany, umożliwiający przekazanie obiektu Inwestorowi i Użytkownikowi. Po uzyskaniu opinii, Miasto zwróciło się do autorów PFU, tj. firmy CDM Sp. z o.o., z prośbą o odniesienie się do ich treści oraz o niezwłoczne dokonanie sugerowanych w nich poprawek. Ponadto, analiza opcji dotycząca aspektów technicznych i ekonomicznych znalazła odzwierciedlenie w Studium Wykonalności.

(dowód: akta kontroli str. 331-338, 3120-3139)

Projektowane zakresy modernizacji poszczególnych obiektów oczyszczalni znalazły odzwierciedlenie w koncepcji programowo przestrzennej opracowanej przez CDM Sp. z o.o. i Biprowod Sp. z o.o. na podstawie zawartej z Inwestorem umowy. Przedmiotem dokumentacji koncepcyjnej było określenie danych wyjściowych dla opracowania projektu budowlanego i wykonawczego modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków. W części ściekowej przedstawione zostały trzy proponowane warianty i związane z nimi różnice. Wariantowość rozwiązań obejmowała sposób wykonania zbiornika retencyjnego II° oraz części biologicznej oczyszczalni. W części osadowej nie przewidziano wariantowych rozwiązań.

(dowód: akta kontroli str. 3609-3722)

Urząd dysponował stosownymi decyzjami i pozwoleniami dotyczącymi realizacji inwestycji. Prace realizowano w oparciu o zatwierdzone projekty budowlane oraz udzielone pozwolenia na budowę⁴⁴. Przy rozbudowie kanalizacji Inwestor dysponował wszystkimi gruntami, jednak w przypadku budowy sieci wodociągowych oraz kanalizacyjnych często występował problem z dostępem do nieruchomości, na których została zlokalizowana sieć wodociągowa oraz kanalizacyjna, co w wielu przypadkach powodowało zmianę terminu realizacji inwestycji. Pomimo, że Inwestor w momencie zawierania umowy z biurem projektowym dysponował prawomocnymi decyzjami o lokalizacji inwestycji celu publicznego dla poszczególnych odcinków, na etapie projektowania okazało się, że nie wszystkie odcinki mogą być realizowane według założonego pierwotnie przebiegu. Kierownik JRP wyjaśniła, że wiele problemów wyniknęło m.in. na skutek zmian przepisów o drogach publicznych. Pierwotne przebiegi przewidywały lokalizację sieci w pasach drogowych, natomiast w momencie uzgadniania dokumentacji w Miejskim Zarządzie Dróg i Utrzymania Miasta, konieczna była zmiana przebiegu sieci z uwagi na wąski pas drogowy i brak miejsca na lokalizację kanału. W związku z tym, w wielu przypadkach zdecydowano zlokalizować sieć w działkach prywatnych. Indywidualne rozmowy z mieszkańcami prowadzili przedstawiciele projektanta. W przypadku braku zgody próbę uzyskania zgody na wejście w teren podejmowali przedstawiciele Inwestora. Dodatkowo, w celu

⁴⁴ Pozwolenia i zgłoszenia opisane w pkt 3 wystąpienia.

uzgadniania przebiegu dokumentacji projektowej po terenach prywatnych Inwestor zorganizował spotkania z mieszkańcami poszczególnych ulic. W przypadkach kiedy Inwestor, pomimo wielu prób, nie uzyskał zgód właścicieli nieruchomości na wejście w teren, jedyną możliwą lokalizacją było umieszczenie sieci w pasach drogowych, tym samym wystąpienie do Ministra Infrastruktury z wnioskiem o odstępstwo od przepisów określonych w §140 ust. 8 warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i usytuowanie⁴⁵. Inwestor otrzymał odstępstwo dla: ul. Dworskiej, Zamiejskiej, Malinowej, Świerczowskiej, Zajęcej, Kasztelańskiej. W trzech przypadkach zaistniała konieczność wykupu działek tj.: ul. Topolowa (2 działki) i ul. Słowackiego (1 działka). W wielu przypadkach została ustanowiona odpłatna służebność przesyłu na rzecz Miasta.

(dowód: akta kontroli str. 3113-3119, 3549-3569)

Ustalone
nieprawidłowości W działalności kontrolowanej jednostki, w zakresie dotyczącym przygotowania do realizacji Projektu stwierdzono następujące nieprawidłowości ujawnione w toku kontroli zamówień publicznych przeprowadzonych przez NFOŚiGW:

1. W wyniku kontroli ex post postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Prace projektowe dla robót budowlanych i inżynierskich dla kontraktu „Modernizacja oczyszczalni ścieków” stwierdzono:
 - naruszenie art. 25 ust. 1 upzp przez żądanie dokumentów, które nie są niezbędne do przeprowadzenia postępowania. Zamawiający w treści SIWZ oraz ogłoszenia o zamówieniu zamieszczonego w Dzienniku Urzędowym UE wymagał od wykonawców, aby osoby, które będą uczestniczyć w wykonywaniu zamówienia posiadały odpowiednie uprawnienia budowlane. W celu wykazania spełnienia tego warunku wykonawca był zobowiązany przedłożyć m.in. dowody posiadanych uprawnień i wpisów do właściwych izb samorządowych zamiast oświadczenia, że osoby te posiadają wymagane uprawnienia,
 - naruszenie art. 38 ust. 4a oraz art. 12a pkt 1 upzp przez rozbieżności w dacie wykonania zamówienia podanej w ogłoszeniu o zamówieniu i SIWZ oraz zaniechanie sprostowania treści ogłoszenia o zamówieniu ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym UE w zakresie terminu realizacji zamówienia oraz brak odpowiedniej zmiany terminu składania ofert,
 - naruszenie art. 25 ust. 1 w zw. z art. 26 ust. 1 upzp oraz § 1 pkt 10 rozporządzenia Prezesa RM z dn. 30 grudnia 2009 r. ws. rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane⁴⁶, poprzez nie wskazanie w ogłoszeniu i SIWZ, że wykonawca winien przedłożyć opłaconą polisę,
 - w ogłoszeniu o zamówieniu opublikowanym w Dzienniku Urzędowym UE zamawiający nie zawarł informacji dotyczącej dokumentów, jakie mają zostać złożone przez wykonawców mających miejsce zamieszkania lub siedzibę poza terytorium RP w celu potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu oraz nie zawarł wymogu złożenia oświadczenia o spełnianiu warunków udziału w postępowaniu,
 - zamawiający wskazał, że wykonawca składający dokumenty w języku innym niż polski zobowiązany jest do złożenia ich wraz z tłumaczeniem na język polski przez tłumacza przysięgłego, co w świetle par. 6 ust. 4 rozporządzenia ws. rodzajów dokumentów było wymogiem nadmiernym,

⁴⁵ Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej, Dz. U. z 1999 r. Nr 43 poz. 430 ze zm.

⁴⁶ Dz. U. nr 226 poz. 1817, zwane dalej rozporządzeniem ws. rodzajów dokumentów, uchylone z dniem 20.02.2013 r.

- naruszenie art. 36 ust. 4 upzp poprzez wymaganie od oferentów wskazania nazw podwykonawców, choć wg ww. przepisu zamawiający może żądać tylko podania części zamówienia powierzonej podwykonawcom.

W związku z ujawnionymi naruszeniami instytucja kontrolująca nałożyła na zamawiającego korektę finansową w wysokości 10% stopy dofinansowania (53,8 tys. zł), zredukowanej na skutek odwołania Urzędu do 5%. W dniu 18 marca 2013 r. Beneficjent dokonał zwrotu 41,9 tys. zł dotacji wraz z odsetkami. W zaleceniach pokontrolnych WFOŚiGW wskazał, że zamawiający powinien w prowadzonych w przyszłości procedurach zawierania umów przygotowywać postępowanie przetargowe z należytą starannością oraz przestrzegać dyspozycji m.in. art. 25 ust.1, 36 ust. 4, art. 38 ust. 4 a pkt 2, art. 12 a ust. 2 pkt 1 upzp oraz art. 38 ust. 4b upzp i rozporządzenia ws. rodzajów dokumentów.

Kierownik Referatu Zamówień Publicznych Halina Biniek wyjaśniła: „*Postępowanie zostało wszczęte 25 lutego 2010 r. a dokumentacja do tego postępowania została opracowana pod rządami wcześniej obowiązujących przepisów prawa zamówień publicznych. Zmieniające się przepisy obowiązujące od stycznia 2010 r. oraz wprowadzone zmiany przepisów wykonawczych, a także wprowadzony taryfikator kar w dniu 26 listopada 2010 r. w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego spowodowały wykazanie naruszeń. Wymagany termin udzielenia zamówienia został wskazany jako data której nie można przekroczyć, a publikator unijny nie mógł przyjąć takiego rozwiązania*”.

2. W wyniku kontroli ex-post postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn.: Wybór projektanta i wykonawcy robót budowlanych dla zadania: "Renowacja sieci kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej" – kontrakt nr III stwierdzono:

- naruszenie art. 25 ust. 1 upzp w zw. z § 1 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia ws. rodzajów dokumentów poprzez żądanie w SIWZ złożenia sprawozdania finansowego lub innych dokumentów określających obroty, zobowiązania i należności za okres 3 lat bez określenia w SIWZ lub ogłoszeniu o zamówieniu sposobu dokonania oceny spełnienia warunków udziału w postępowaniu w tym zakresie (szczegółowych wymagań dot. wskaźników ekonomicznych i finansowych),
- naruszenie art. 38 ust. 4a pkt 2 pzp – dokonanie modyfikacji treści SIWZ bez wymaganej zmiany ogłoszenia o zamówieniu (przesłania sprostowania ogłoszenia o zamówienia Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich),
- naruszenie art. 41 pkt 7 upzp w zw. z art. 22 ust. 3 upzp poprzez brak zamieszczenia w ogłoszeniu o zamówieniu przekazanym Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich wykazu oświadczeń lub dokumentów jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu oraz sposobie oceny warunków udziałów w postępowaniu oraz sposobie oceny warunków udziału w postępowaniu.

W wyniku kontroli, w związku z ujawnionymi naruszeniami instytucja kontrolująca nałożyła na zamawiającego korektę finansową w wysokości 10% stopy dofinansowania (kwota nieprawidłowości – 790 070,10 zł). Miasto odwołało się od nałożonej korekty finansowej, w dniu 14 października 2014 r. wniosło skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, która została uzupełniona 25 maja 2015 r. na wniosek WSA. Sprawa jest w toku.

Kierownik Referatu Zamówień Publicznych wyjaśniła: „*Warunki dotyczące sytuacji ekonomiczno-finansowej zostały literalnie przedstawione zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem w sprawie rodzajów dokumentów. Przesunięty termin składania i otwarcia ofert zamieszczono wraz z odpowiedziami na pytania od wykonawców na stronie BIP*”.

3. W wyniku kontroli ex post postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn.: „Pełnienie roli Inżyniera Kontraktu – kontrakt nr VI, stwierdzono:
- nieprzestrzeganie dyspozycji art. 25 ust. 1 i 2 upzp w związku z § 6 ust. 4 rozporządzenia w sprawie rodzaju dokumentów poprzez żądanie przez zamawiającego złożenia przez wykonawców dokumentów sporządzonych w języku obcym wraz z tłumaczeniem sporządzonym przez tłumacza przysięgłego. Wysokość naliczonego wskaźnika procentowego do obliczenia korekty finansowej za ww. naruszenie wyniosła 5%. NFOŚiGW wydał w dniu 19 czerwca 2015 r. decyzję określającą kwotę 77,9 tys. zł jako przypadającą do zwrotu, wskazał terminy, od których nalicza się odsetki oraz sposób zwrotu środków. Miasto odwołało się od tej decyzji, sprawa jest w toku⁴⁷.

Wyjaśniając przyczyny powstałej nieprawidłowości Kierownik Referatu Zamówień publicznych podała, że zamawiający w sporządzonej dokumentacji do tego postępowania dopuścił dwie formy tłumaczenia składanych dokumentów.

(dowód: akta kontroli str. 2580-2739, 3147)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że m.in. przedłużający się proces uzyskiwania prawa do dysponowania gruntami na cele budowlane spowodował opóźnienia w realizacji inwestycji skutkujące koniecznością odroczenia terminu spłaty pożyczki zaciągniętej z WFOŚiGW. Dodatkowe koszty obsługi pożyczki (wydłużenie okresu karencji) wyniosły 167,3 tys. zł. NIK dostrzega, że długotrwałość tego procesu jest przez Urząd niezawiniona, niemniej jednak, w ocenie NIK, można było przewidzieć, że proces pozyskiwania gruntów pod realizację inwestycji będzie żmudny i przewlekły oraz uwzględnić to przy sporządzaniu harmonogramu realizacji Projektu.

Ocena częściowa

W ocenie NIK, Urząd nie dochował należytej staranności przy przygotowaniu postępowań o udzielenie zamówień publicznych. Wartość umów zawartych na podstawie postępowań, w których stwierdzono nieprawidłowości związane z nieprzestrzeganiem upzp stanowiła kwotę 17.289,8 tys. zł. Wprawdzie dwa z trzech postępowań są w toku a ostateczne rozstrzygnięcia jeszcze nie zapadły, niemniej jednak w ocenie NIK, istnieje wysokie prawdopodobieństwo konieczności zwrotu środków.

3. Wywiązywanie się przez Urząd z obowiązków inwestora w trakcie realizacji Inwestycji i jej odbioru.

Opis stanu faktycznego

Roboty budowlane wykonywano w ramach kontraktów I-V.⁴⁸ Według stanu na dzień 30 kwietnia 2015 r. wartość kontraktów wyniosła:

- 119.991,8 tys. zł – dla kontraktu I na modernizację oczyszczalni ścieków. Prace wykonano w okresie od 4 października 2012 r. do 19 grudnia 2014 r. (zasadnicze roboty zakończono do 30 lipca 2014 r.). Do realizacji przewidziany jest drugi etap prac.
- 12.414,4 tys. zł – dla kontraktu II na modernizację SUW. Kontrakt zrealizowano w terminie od 7 czerwca 2011 r. do 30 września 2012 r.
- 13.175,3 tys. zł – dla kontraktu III na renowację kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej. Kontrakt zrealizowano w okresie od 31 sierpnia 2010 r. do 28 czerwca 2013 r.
- 15.518,8 tys. zł – dla kontraktu IV na rozbudowę kanalizacji sanitarnej i budowę sieci wodociągowej. Kontrakt zrealizowano od 3 listopada 2009 r. do 31 maja 2015 r.
- 28.046,8 tys. zł – dla kontraktu V na renowację kanału tranzytowego ścieków oczyszczonych. W okresie od 4 marca do 26 listopada 2014 r. wykonano

⁴⁷ Minister Infrastruktury i Rozwoju wyznaczył termin załatwienia sprawy na 18.12.2015 r.

⁴⁸ Wykonawców wyłoniono w trybie przetargów nieograniczonych.

renowację kanału otwartego za kwotę 4.193,5 tys. zł. Termin zakończenia renowacji kanału tłocznego przewidziany jest na dzień 31 października 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 932, 1134, 1241, 1398-1399, 1414, 2313)

Na realizację robót budowlanych zawarto łącznie 42 umowy o wartości 189.147,1 tys. zł⁴⁹. Umowy te zawierały postanowienia o naliczaniu kar umownych, w tym za niedochowanie terminów, oraz zapisy dotyczące gwarancji na prawidłowe wykonanie przedmiotu umów, w pełni zabezpieczające interes Inwestora. Programy Funkcjonalno – Użytkowe („PFU”) stanowiły załączniki do umów i stanowiły ich integralną część. O zamiarze rozpoczęcia robót budowlanych zawiadamiano właściwy organ w terminie przewidzianym w art. 41 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁵⁰, tj. co najmniej na 7 dni przed faktycznym rozpoczęciem robót. Kompletną dokumentację, pozwalającą na rozpoczęcie robót, oraz plac budowy Inwestor przekazał Wykonawcy niezwłocznie po podpisaniu umów/ po akceptacji dokumentacji projektowej/ zgodnie z wytycznymi projektantów. Zasadnicze wykonanie całości robót Wykonawcy zgłosili w terminach określonych w umowach (z wyjątkiem jednej umowy zawartej w ramach kontraktu IV), a zgłoszone wady i usterki oraz braki w dokumentacji powykonawczej zostały usunięte (z wyjątkiem kontraktu I, z tym że okres zgłaszania wad i usterek jeszcze trwa). Wykonawcy robót zorganizowali wymagany personel, sprzęt i zaplecze techniczne. W jednym przypadku Inwestor naliczył i pobrał karę umowną w wysokości 29 tys. zł, z uwagi na przekroczenie przez Wykonawcę terminu realizacji umowy.

(dowód: akta kontroli str. 932-1040, 1134-1175, 1241, 1376-1397, 1398-1399, 1406-1413, 1414-1444, 3602-3608)

Kontrakt I - Modernizację oczyszczalni ścieków prowadzono na podstawie umowy z dnia 4 października 2012 r. na kwotę na 116.576,7 tys. zł.⁵¹ W trakcie realizacji robót, w związku z koniecznością wykonania dodatkowych prac⁵², w tym wymagających zmiany projektu budowlanego i pozwolenia na budowę, zawarto z Wykonawcą cztery umowy na roboty dodatkowe na łączną kwotę 3.412,7 tys. zł oraz aneks do umowy podstawowej, wydłużający o dwa miesiące termin na ukończenie robót⁵³. Decyzję o zatwierdzeniu projektu budowlanego i wydaniu pozwolenia na rozbudowę i przebudowę oczyszczalni wraz z rozbiórką likwidowanych obiektów Inwestor uzyskał 26 kwietnia 2012 r. oraz 26 czerwca 2014 r. (dla części realizowanej według projektu zamiennego). Zamienny projekt budowlany obejmował zwiększenie powierzchni dróg, zmianę przebiegu części infrastruktury technicznej podziemnej, dodanie nowych elementów – stacji odbioru osadów z czyszczenia kanalizacji, wagi samochodowej, kanalizacji ścieków przemysłowych o długości 240 m. Świadectwami Przejścia Części Robót nr 1 i nr 2 z 4 listopada 2013 r. Inżynier potwierdził prawidłowe wykonanie modernizacji dyspozytorni oraz parkingu dla samochodów osobowych⁵⁴. Nie stwierdził wad i usterek, braków w dokumentacji powykonawczej oraz robót zaległych. Do złożonych we wrześniu 2013 r. zawiadomień o zakończeniu modernizacji obiektów PINB nie wniósł zastrzeżeń. Świadectwem

⁴⁹ Wartość dla robót budowlanych (bez prac projektowych).

⁵⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm., art. 41 ust. 4 w brzmieniu obowiązującym do 28.06.2015 r.

⁵¹ Kontrakt nr 1211/FS//12. Wykonawcą robót było konsorcjum firm HYDROBUDOWA GDAŃSK S.A. i Molewski Sp. z o.o.

⁵² Na etapie budowy stwierdzono m.in. zły stan techniczny sieci i instalacji podziemnych oraz kolizje z obiektami, potrzebę montażu dodatkowej zasuwki oraz wymiany zastawek, odmienne średnice kanalizacji niż na mapie do celów projektowych. Na etapie rozruchu technicznego stwierdzono m.in. konieczność wykonania przelewów awaryjnych, montażu czyszczaków na osadzie wstępnym, przeróbki pomostu, przełożenia szafki zasilającej – sterowniczej i zakupu dodatkowych pomp odwodnieniowych wraz z rurociągami.

⁵³ Umowy dodatkowe z 14 kwietnia 2014 r. (nr 630/FS//14 na 501 tys. zł), z 5 maja 2014 r. (704/FS//14 na 1.189,5 tys. zł), z 21 lipca 2014 r. (nr 1075/FS//14 na 726,3 tys. zł) i z 17 października 2014 r. (1429/FS//14 na 995,9 tys. zł). Aneks nr 1 z 15 kwietnia 2014 r.

⁵⁴ Roboty o wartości 261,2 tys. zł.

przyjęcia robót z 27 sierpnia 2014 r. Inżynier potwierdził realizację robót zgodnie z decyzjami z 26 kwietnia 2012 r. i 26 czerwca 2014 r.⁵⁵ Równocześnie stwierdził liczne wady i usterki oraz roboty zaległe, a także braki w dokumentacji powykonawczej. Roboty zaległe zostały wykonane, a braki w dokumentacji powykonawczej oraz część wad i usterek usunięte. Podczas dziewięciu przeglądów⁵⁶ w okresie zgłaszania wad⁵⁷ stwierdzono kolejne wady i usterki, z których część nie została usunięta do dnia zakończenia kontroli. Podczas przeglądu w dniu 21 maja 2015 r. strony stwierdziły, że terminy wskazane wykonawcy podczas poprzednich przeglądów nie zostały dochowane. Po raz kolejny wykonawca zobowiązał się do usunięcia powyższych usterek w wyznaczonych terminach. Jednocześnie Inżynier, z uwagi na niewywiązywanie się wykonawcy z powyższego obowiązku wynikającego z zapisów umowy, wskazał zamawiającemu, iż jest on uprawniony do zlecenia usunięcia powyższych usterek na koszt wykonawcy innemu podmiotowi. Uchylenie się Wykonawcy z kontraktowego obowiązku usuwania wad i usterek, należy traktować jako nienależyte wykonanie umowy, o czym poinformowano przedstawiciela wykonawcy. Z ostatniego protokołu przeglądu z dnia 25 czerwca 2015 r. wynika, że szeregu prac wciąż nie wykonano, z czego najpoważniejszymi usterekami są:

- nieefektywna praca piaskownika 2B – wykonawca podjął czynności naprawcze, w wyniku których po przeprowadzeniu licznych prób regulacji pomp, separatorów piasku, piaskownik zaczął separować piasek. Na dzień zakończenia kontroli trwają prace, aby ustalić najbardziej efektywne parametry jego pracy,
- złuszczające się powłoki żywiczne, wyprawy powierzchni betonowych i komór zbiorników- Kierownik JRP wyjaśniła, że w sytuacji, gdy z kolejnego przeglądu będzie wynikało, że prace te nie zostały rozpoczęte, Miasto przystąpi do przygotowania postępowania na wybór wykonawcy, który usunie powyższe usterki na koszt wykonawcy modernizacji oczyszczalni ścieków,
- uschnięte nowo posadzone drzewa – Kierownik JRP wyjaśniła, że w sytuacji, gdy z kolejnego przeglądu będzie wynikało, że wykonawca nie rozpocznie prac związanych z ponownym sadzeniem drzew, Miasto przystąpi do przygotowania postępowania na wybór wykonawcy, który dokona ich nasadzeń na koszt wykonawcy modernizacji oczyszczalni ścieków.

Podczas realizacji robót budowlanych, przedstawiciel PWiK Sp. z o.o. zgłaszał potrzebę uzupełnienia prac i dostaw nieuwzględnionych w projekcie budowlanym realizowanym na podstawie umowy z Wykonawcą. Po przeanalizowaniu argumentacji PWiK Sp. z o.o. i uwzględnieniu stanowiska Inżyniera w tej sprawie, zawartym w protokole konieczności z 11 kwietnia 2014 r., Zamawiający zdecydował je uwzględnić i zlecić wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej (zakres: przedłużenie kolektora Ø600, stanowisko ważenia osadów i odpadów oraz stanowiska rozładunku beczek typu Kaisser). Wykonanie projektu powierzono konsorcjum firm CDM Smith Sp. z o.o. i Biprowod Sp. z o.o. (z uwagi na ingerencję nowo projektowanego zakresu w zaprojektowany przez konsorcjum proces technologiczny, Urząd nie uzyskał zgody powierzenia wykonania dokumentacji projektowej innemu podmiotowi). W wyniku rozmów prowadzonych przez JRP w sprawie możliwości realizacji robót

⁵⁵ Zmodernizowano/wybudowano obiekty obejmujące część przepływową (m.in. budynek krat, piaskowniki, pomieszczenie skratek, osadniki, pompownię ścieków i osadów, reaktory biologiczne, zbiorniki retencyjne, biofiltr), osadową (m.in. stację zagęszczania osadu nadmiernego, zbiorniki i magazyny osadu, pompownię) i biogazową oczyszczalni (m.in. zbiornik i komorę rozdzielczą biogazu, odsiarczalnię, studnię kondensatu). Dla wszystkich obiektów założono książki obiektu budowlanego.

⁵⁶ 3.10.2014 r., 13.11.2014 r., 4.12.2014 r., 15.01.2015 r., 19.02.2015 r., 19.03.2015 r., 23.04.2015 r., 21.05.2015 r., 25.06.2015 r.

⁵⁷ Okres zgłaszania wad kończy się 12 miesięcy od daty wydania Świadczenia Przyjęcia Robót, tj. 27 sierpnia 2015 r. Wykonawca wniósł zabezpieczenie należytego wykonania umowy. Zobowiązał się nieodwołalnie i bezwarunkowo na pierwsze pisemne wezwanie do zapłaty na rzecz Beneficjenta kwoty 2.914,4 tys. zł, stanowiącej sumę gwarancyjną z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy (okres gwarancji upłynął 12 września 2014 r.) oraz kwoty 874,3 tys. zł stanowiącej sumę gwarancyjną z tytułu rękojmi za wady fizyczne (okres gwarancji upływa 27 września 2018 r.).

wymagających uzupełnienia, NFOŚiGW określił prace możliwe do sfinansowania w ramach Projektu⁵⁸. W celu wdrożenia ww. prac konieczne było wydłużenie terminu realizacji Projektu (do 31 października 2015 r.)⁵⁹.

Decyzją z dnia 14 października 2014 r. PINB udzielił pozwolenia na użytkowanie istniejącej oczyszczalni ścieków⁶⁰ pod warunkiem wykonania do 30 maja 2017 r. robót budowlanych związanych z budową pozostałych dróg, stacji odbioru osadów z czyszczenia kanalizacji, wagi samochodowej, kanalizacji ścieków przemysłowych o długości 240 m⁶¹. Według raportu miesięcznego Inżyniera za maj 2015 r. zakres robót realizowany od początku budowy do końca okresu sprawozdawczego był zgodny z Planem Prac. Utylizacja wszystkich demontowanych elementów starej oczyszczalni obciążała Wykonawcę.

(dowód: akta kontroli str. 1089, 932-1132, 1615-1661, 3724-3745, 2373-2381, 3602-3608, 3746-3755, 3944-3980, 3995-3996)

Wyjaśniając, z jakich przyczyn w pierwotnej dokumentacji projektowej Modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim nie przewidziano stanowiska rozkładu beczek typu Kaiser z nieczystości pochodzących z czyszczenia kanalizacji sanitarnej na terenie Miasta wraz z zatoką dla tego stanowiska⁶² oraz stanowiska ważenia osadów i odpadów”, Kierownik JRP podała: „Czyszczenie kanalizacji sanitarnej na terenie miasta przed powstaniem dokumentacji technicznej na modernizację i rozbudowę oczyszczalni odbywało się za pomocą samochodu ciśnieniowego SCK (...) Wytworzone unieszkodliwione osady do roku 2009 wykorzystywane były do rekultywacji wysypiska Doty Brzeskie, a ważenie osadów następowało na wadze znajdującej się na wysypisku. Eksploatację oczyszczalni i wysypiska prowadził ten sam podmiot- MZGK Sp. z o.o. W 2009 roku osady stosowano na gruntach rolnych, a ważenie odbywało się na wadze zlokalizowanej w ciepłowni miejskiej eksploatowanej przez MZGK Sp. z o.o. Z dniem 1 stycznia 2010 r. eksploatację oczyszczalni ścieków przejęła nowo powołana spółka- PWIK Sp. z o.o., która przekazując osady zmuszona była płacić firmom zewnętrznym za ważenie osadów. Kierownik JRP wyjaśniła, że na etapie Koncepcji Programowo Przestrzennej projektant zobowiązany był do przedstawienia 3 wariantów rozwiązań. Żaden z wariantów nie przewidywał wykonania wagi i punktu odbioru osadów dowożonych. Stąd w czasie pierwszej narady koordynacyjnej (23 listopada 2010 r.) zgłoszono konieczność wykonania wagi i punktu odbioru odpadów (miejsce dotychczasowego zostało zlikwidowane). Wykonawca podniósł problem braku tej informacji w opisie przedmiotu zamówienia podkreślając, że rodzić to będzie dodatkowe koszty w zakresie projektowania. Mimo to, zobowiązano wykonawcę do przygotowania lokalizacji na punkt odbioru osadów oraz posadowienie wagi samochodowej i określenie kosztu realizacji projektu. Zarówno tempo splotu dokumentacji projektowej, jak i wysoka cena zaproponowanego projektu stanowiska

⁵⁸ Dodatkowe prace uzupełniające, które mieszczą się w podstawowym zakresie rzeczowym to m.in. aparat do poboru prób ścieków surowych zintegrowany z pomiarami Ph, przewodności oraz ChZT, budynek warsztatowy ob.41, budynek agregatów prądotwórczych wraz z wyposażeniem, wyposażenie laboratorium, doposażenie instalacji ciepłej i gazowej, doposażenie ładowarki, ogrodzenie budynku administracyjno-laboratoryjnego od strony północnej, rekuperatory do odzysku ciepła w budynku krat i skratek.

⁵⁹ Opisane także przy kontrakcie V.

⁶⁰ Stołówka została wykonana zgodnie z projektem, w obiekcie nr 30 (kotłownia), znajdującym się w odległości około 30 m od obiektu nr 29 (magazyn osadu odwodnionego oraz stanowiska do mycia kół). W budynku kotłowni zamontowano wentylację mechaniczną. Obiekty te zostały dopuszczone do użytkowania decyzją PINB, wydaną po uzyskaniu pozytywnej opinii Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Piotrkowie Trybunalskim oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piotrkowie Trybunalskim.

⁶¹ Tj. prace niemożliwych do zrealizowania w ramach Projektu, które stanowią rozszerzenie zakresu rzeczowego Projektu i jako takie nie może być zrealizowane w jego ramach.

⁶² pomimo likwidacji dotychczasowego stanowiska (zgodnie z dokumentacją techniczną),

w stosunku do kosztu całego projektu zdecydowały, że ze względu na ryzyko niezrealizowania się w budżecie całej modernizacji, zadanie to będzie realizowane w drugim etapie.

(dowód: akta kontroli str. 3141-3144)

W trakcie realizacji robót budowlanych stworzono kilkadziesiąt protokołów konieczności, będących podstawą zawarcia umów na roboty dodatkowe. Protokoły konieczności uzyskały akceptację Inżyniera i Zamawiającego. Włodzimierz Kuśmierczyk – Specjalista w dziedzinie technologii i projektowania oczyszczalni ścieków⁶³ (dalej: Specjalista) uznał, że jest to rzeczą normalną przy tak rozległym zakresie inwestycji: „Można stwierdzić, że z pewnością roboty dodatkowe wskazane w protokołach konieczności były niezbędne do wykonania w celu prawidłowego funkcjonowania i eksploatacji oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim oraz trudne do przewidzenia na etapie projektowania. Wynika to z faktu, że na etapie opracowywania SIWZ, Koncepcji oraz Projektu Budowlanego zarówno Zamawiający jak i Projektant nie mogą w sposób jednoznaczny określić dostawcy urządzeń co wynika z ustawy o Zamówieniach Publicznych. Także często dopiero po wejściu Wykonawcy na budowę można ocenić rzeczywisty stan techniczny urządzeń, obiektów i armatury przewidzianych do modernizacji lub remontu. Roboty dodatkowe wynikały generalnie z uszczegółowień wprowadzonych na etapie Projektu Wykonawczego, co było trudne do przewidzenia na wcześniejszym etapie. Protokół konieczności dotyczący wykonania przyłącza wody do schroniska dla zwierząt spowodowany był koniecznością przebudowy i uruchomienia nowej sieci wodociągowej na oczyszczalni. Schronisko znajdowało się poza zakresem opracowania projektów oczyszczalni i zaistniała konieczność wykonania nowego przyłącza wody”.

(dowód: akta kontroli str. 3723, 3981-3985)

W przypadku kontraktu I, Wykonawca skierował do Zamawiającego dwa roszczenia – oba dotyczące przedłużenia czasu na ukończenie realizacji kontraktu (z uwagi na niezgodność stanu istniejącego z dokumentacją projektową, zamiar zlecenia Wykonawcy robót uzupełniających mających wpływ na zadanie podstawowe oraz wprowadzenie zmian do projektu wymagających uzyskania przez Zamawiającego zamiennej decyzji pozwolenia na budowę). Roszczenie nr 1 zostało uznane za zasadne – sporządzono do kontraktu – opisane wyżej. Roszczenie nr 2 zostało odrzucone przez Inżyniera jako niezasadne.

(dowód: akta kontroli str. 932-1132, 1615-1661, 3724-3745, 3805-3807)

Kontrakt II - Modernizację SUW prowadzono na podstawie umowy z dnia 7 czerwca 2011 r. na kwotę 11.906,4 tys. zł.⁶⁴ W trakcie realizacji prac, ze względu na zły stan techniczny filtrów przeznaczonych do modernizacji, podjęta została decyzja o zmianie zakresu robót kontraktowych, polegająca na montażu nowych filtrów.⁶⁵ W związku ze zmianą zakresu modernizacji w dniu 26 marca 2012 r. dokonano zmiany do kontraktu⁶⁶, zwiększając wartość prac o 508 tys. zł brutto (do kwoty 12.414,4 tys. zł). Decyzje o zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenia na budowę/ przebudowę/ rozbudowę/ remont obiektów znajdujących się na terenie SUW⁶⁷

⁶³ Specjalista powołany postanowieniem z dnia 22 czerwca 2015 r. w celu uczestniczenia w czynnościach badawczych polegających na ocenie zastosowanej technologii i urządzeń w modernizowanej i rozbudowywanej oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim.

⁶⁴ Kontrakt nr 637/FS//P/11. Prace realizowane były w systemie projektuj-buduj przez konsorcjum firm P.T.H.U. Hydro-Marko Maria Pluta i „KWG” S.A.

⁶⁵ Zasadność wymiany filtrów Inżynier zgłosił w protokole konieczności nr 1 z dnia 8 grudnia 2011 r.

⁶⁶ Zmiany dokonano na podstawie klauzuli 22.4 (a) i (b) Warunków Szczegółowych Kontraktu, w związku z art. 144 ust. 1 ustawy prawo zamówień publicznych (Zamawiający przewidział możliwość dokonania zmiany kontraktu).

⁶⁷ Budowa budynku warsztatu z garażem wraz z wewnętrznymi instalacjami, przebudowa budynku głównego, remont i przebudowa budynku agregatorni, budowa zbiornika napowietrzalni z komorą zasuw, rozbudowa osadników wód popłucznych, remont zbiorników wody czystej wraz z komorami

Inwestor uzyskał w okresie od 25 listopada 2011 r. do 9 marca 2012 r. Zgłoszenia prac niewymagających pozwolenia na budowę⁶⁸ dokonano od 12 października 2011 r. do 6 kwietnia 2012 r. Świadectwem przejęcia robót z 12 października 2012 r. Inżynier potwierdził wykonanie prac zgodnie ze zgłoszeniami robót budowlanych oraz decyzjami o pozwoleniu na budowę. Dla wszystkich obiektów założono książki obiektu budowlanego. Pozwoleń na użytkowanie wybudowanych/przebudowanych obiektów PINB udzielił 27 grudnia 2012 r.⁶⁹ W Świadectwie Wykonania Inżynier ustalił dzień 31 października 2013 r. jako datę, z którą Wykonawca wypełnił swoje obowiązki wykonania i zakończenia robót oraz usunięcia wszelkich usterek. W Raporcie końcowym dla Kontraktu z października 2013 r. Inżynier podał, iż realizacja kontraktu przebiegała zgodnie z Warunkami Kontraktowymi (FIDIC). Wykonano prace w zakresie nowej technologii uzdatniania wody o wydajności 600 m³/h⁷⁰, ujęć wody⁷¹, budowy sieci międzyobjektowych, robót konstrukcyjno-budowlanych, robót z branży elektrycznej oraz z zakresu zagospodarowania terenu. Złożone przez Wykonawcę w trakcie realizacji Kontraktu powiadomienia o roszczeniu zostały odrzucone przez Inżyniera⁷². Wykonawca nie wniósł skargi do sądu.

(dowód: akta kontroli str. 1134-1240)

Kontrakt III - Renowację sieci kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej przeprowadzono na podstawie umów z 8 czerwca 2010 r. na 154,5 tys. zł i 16 listopada 2012 r. na 228,8 tys. zł (odpowiednio dla etapu I i II prac na odcinku wzdłuż kolejki wąskotorowej) oraz umowy z 16 lutego 2011 r. na 12.792 tys. zł (dla pozostałej części sieci)⁷³. Decyzję o pozwoleniu na przebudowę sieci wraz z przyłączami na odcinku wzdłuż kolejki wąskotorowej (etap I) Inwestor uzyskał 30 lipca 2010 r. Określone w umowie prace budowlane zrealizowane zostały terminowo, na podstawie harmonogramu realizacji i fakturowania robót. W dniach od 9 do 15 września 2010 r. Kierownik JRP z udziałem m.in. Inspektora nadzoru robót instalacyjnych oraz strony przejmującej do eksploatacji (PWiK Sp. z o.o.) dokonali odbioru końcowego zadania inwestycyjnego, potwierdzając wykonanie prac zgodnie z umową. W trakcie odbioru nie wniesiono uwag. Długość kanalizacji ogólnospławnej poddanej renowacji wyniosła 169,7 m.b. Zakończenie robót budowlanych Inwestor zgłosił 27 października 2010 r. W ocenie PINB zgłoszenie spełniało wymogi określone w przepisach prawa budowlanego, a sprawdzenie załączonych dokumentów nie dało podstaw do wniesienia sprzeciwu. W dniu 5 listopada 2010 r. PINB udzielił stosownego pozwolenia na użytkowanie. Etap II przebudowy sieci wzdłuż kolejki wąskotorowej prowadzono po uzyskaniu decyzji Wojewody Łódzkiego z dnia

zasuw, budynków transformacji i chlorowni, budowa i przebudowa sieci międzyobjektowych oraz utwardzanie terenu.

⁶⁸ Remont dachu budynku głównego, budynku trafostacji „w polu”, rozbiórka wiaty magazynowej, wymiana słupów napowietrznej linii elektroenergetycznej.

⁶⁹ Pozostałe wykonane prace według decyzji o pozwoleniu na przebudowę/remont nie wymagały uzyskania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie. Równocześnie Inwestor nie został zobowiązany do zawiadomienia o zakończeniu robót.

⁷⁰ Dostawa i montaż ciśnieniowych zestawów filtracyjnych, turbin napowietrzno-mieszających, orurowania, montaż i wymiana pomp, dezynfekcja uzdatnionej wody, montaż dmuchaw i sprężarek powietrza. Decyzję w sprawie udzielenia pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych ze studni w ilości max 600 m³/h PWiK uzyskał 8 listopada 2012 r.

⁷¹ Wykonanie czterech szt. nowych i likwidacja trzech szt. studni głębinowych. Marszałek Województwa Łódzkiego w dniu 28 marca 2012 r. zawiadomił o przyjęciu dokumentacji geologicznej zlikwidowanych otworów studziennych, a w dniu 24 maja 2012 r. wydał decyzje o zatwierdzeniu wydajności nowych studni.

⁷² Roszczenie dotyczyło dodatkowej zapłaty 29 tys. zł netto za poniesione koszty wykonania pomiarów i analiz wytrzymałościowych filtrów. Zgodnie z zapisami PFU Wykonawca był zobowiązany do weryfikacji danych wejściowych do projektowania i do wykonania na własny koszt badań i analiz niezbędnych dla prawidłowego wykonania zamówienia.

⁷³ Prace realizowane były w systemie projektuj-buduj odpowiednio przez firmy: INFRA S.A, Firmę Budowlano - Inżynieryjną BINEX oraz konsorcjum INFRA S.A. i HYDROBUDOWA POLSKA S.A.

25 kwietnia 2013 r. o pozwoleniu na przebudowę kanału sanitarnego w granicach pasa drogowego drogi krajowej nr 91 oraz na podstawie zgłoszenia robót budowlanych z dnia 26 marca 2013 r. Prace budowlane zrealizowane zostały zgodnie z umową, terminowo, na podstawie harmonogramu realizacji i fakturowania robót. W trakcie odbioru częściowego prac, w dniu 14 czerwca 2013 r. przedstawiciele Inwestora (Inspektor nadzoru oraz pracownicy JRP) potwierdzili prawidłowe wykonanie 50% robót budowlanych. W dniu 7 sierpnia 2013 r. dokonano komisyjnego⁷⁴ odbioru końcowego robót. Według raportu końcowego Inżyniera z sierpnia 2013 r. na podstawie umowy wykonano renowację sieci kanalizacji sanitarnej o długości 400,9 m.b. oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej o długości 100,3 m.b. Wykonawca nie złożył powiadomień o roszczeniach. Zakończenie robót budowlanych Inwestor zgłosił 17 stycznia 2014 r. WINB nie wniósł uwag do wykonanych prac. Wartość wykonanych robót wyniosła 228,8 tys. zł brutto.

Decyzję o zatwierdzeniu projektu budowlanego i wydaniu pozwolenia na budowę wypustów deszczowych, nowych studni, nowego kanału deszczowego w ramach przebudowy istniejącej sieci w ul. Stronczyńskiego, Plac Kościuszki i Toruńskiej, Inwestor uzyskał 16 maja 2012 r. Ponadto w dniach od 8 czerwca do 28 grudnia 2011 r. dokonał zgłoszeń robót budowlanych polegających na bezwypkopowej renowacji sieci kanalizacji ogólnospławnej i deszczowej wraz z przyłączami⁷⁵. Świadectwem przejęcia robót z 20 września 2012 r. Inżynier potwierdził wykonanie prac objętych umową z Wykonawcą⁷⁶ zgodnie ze zgłoszeniami robót budowlanych oraz decyzją o pozwoleniu na budowę. Wartość wykonanych robót wyniosła 12.792 tys. zł. W świadectwie wykonania Inżynier ustalił dzień 15 października 2013 r. jako datę, z którą Wykonawca wypełnił swoje obowiązki wykonania i wykończenia robót oraz usunięcia wszelkich usterek. Według świadectwa wykonania, renowacją objęto kanały główne deszczowe i przyłącza kanalizacyjne o łącznej długości 1.295,7 m.b. oraz kanały główne ogólnospławne i przyłącza do kanalizacji ogólnej o długości 14.983,8 m.b. Raport końcowy dla umowy Inżynier sporządził w październiku 2013 r. Złożone przez Wykonawcę powiadomienia o roszczeniu z tytułu zwiększonego zakresu prac zostały odrzucone przez Inżyniera. Pozew Wykonawcy w sprawie ustalenia treści oferty został oddalony przez Sąd.

(dowód: akta kontroli str. 1241-1397, 2117-2309)

Kontrakt nr IV - Rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i budowę sieci wodociągowej prowadzono na podstawie 26 umów podstawowych⁷⁷ na łączną kwotę po zmianach 14.856,8 tys. zł⁷⁸. Roboty budowlane nie były realizowane zgodnie z harmonogramem. W wyniku stwierdzenia potrzeby wykonania nieprzewidzianych prac, polegających m.in. na wykonaniu wzmocnień gruntów, wymianie dodatkowych przyłączy i zmianie przebiegu budowanych sieci⁷⁹, zawarto z dotychczasowymi wykonawcami cztery umowy na roboty dodatkowe na łączną kwotę 656,3 tys. zł. W związku z koniecznością skoordynowania robót, opóźniającymi się pracami

⁷⁴ W skład Komisji powołanej przez Pełnomocnika Miasta ds. Realizacji Projektu wchodził pracownicy JRP. Odbiór odbywał się przy udziale m.in. Inżyniera, Inspektora nadzoru inwestorskiego, Kierownika budowy, przedstawicieli PWiK, ZDIUM.

⁷⁵ Dla pozostałych odcinków sieci przewidzianych do renowacji.

⁷⁶ Umowa na 182/FS//P/11 z dnia 16 lutego 2011 r. ze zm. z dnia 16 lutego 2011 r. (zawartą w związku ze zmianą stawki podatku VAT).

⁷⁷ Prace budowlane realizowane były na poszczególnych odcinkach przez: BUD - INŻ Sp. z o.o., Zakład Instalacyjno – Budowlano – Transportowy Edward Józefiak, INSTAL- ZED Firma Prywatna, „Zetpri - Eko” Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Robót Instalacyjno-Inżynierskich „KAŻMIERCZAK”, SKANSKA S.A., Piotr Jończyk P.H.U. JONTEX.

⁷⁸ Zwiększenia wynagrodzenia Wykonawców dokonano w czterech przypadkach, z tego w trzech w związku ze zmianą stawki podatku od towarów i usług.

⁷⁹ Na etapie budowy m.in. wystąpiły awarie sieci, ujawniono kolizje obiektów, właściciele nieruchomości wycofali zgodę na prowadzenie prac.

projektowymi i zmianami w dokumentacji projektowej, przedłużono termin realizacji ośmiu umów o okres od jednego do 12 miesięcy. Roboty budowlane prowadzone były na podstawie decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego (lub zamiennego projektu budowlanego) i udzieleniu pozwolenia na budowę. Według stanu na dzień 11 czerwca 2015 r. Inwestor odebrał prace realizowane na podstawie 29 umów. Odbiorów dokonywano komisyjnie⁸⁰, przy udziale m.in. Inżyniera, Inspektora nadzoru inwestorskiego i Kierownika budowy oraz przedstawicieli PWiK Sp. z o.o.⁸¹. Komisja każdorazowo potwierdziła, iż roboty zostały wykonane zgodnie z umową. Uznała, że przedmiot odbioru został wykonany zgodnie z dokumentacją techniczną (w jednym przypadku odbioru dokonano po usunięciu wad i usterek). Dla 15 umów, po zakończeniu robót budowlanych, dokonano stosownych zgłoszeń do właściwego organu.

Zgłoszone przez wykonawców robót budowlanych roszczenia dotyczące zmiany terminu realizacji umowy, wynikające z konieczności wprowadzenia zmian w dokumentacji projektowej, konieczności oczekiwania na zakończenie robót przez innego Wykonawcę oraz kolizji z innymi obiektami, zostały uwzględnione przez Zamawiającego. Pozostałe roszczenia zostały uznane za niezasadne⁸².

(dowód: akta kontroli str. 1398-1413, 3805-3807)

Kontrakt V - Renowację kanału otwartego ścieków oczyszczonych wykonano na podstawie umowy z dnia 4 marca 2014 r. na kwotę 4.193,5 tys. zł.⁸³ Zamiar wykonania robót zgłoszono 22 maja i 9 czerwca 2014 r. Odbioru częściowego oraz końcowego robót Inwestor dokonał komisyjnie⁸⁴, przy udziale m.in. Inżyniera, Inspektora nadzoru inwestorskiego i Kierownika budowy oraz przedstawicieli PWiK Sp. z o.o. i Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych, odpowiednio w dniach 10 września i 3 grudnia 2014 r. W trakcie odbiorów dokonano przeglądu robót i potwierdzono rzeczową realizację prac⁸⁵. Podczas odbioru końcowego nie zgłoszono wad i usterek oraz nie wniesiono uwag.

(dowód: akta kontroli str. 1414-1444)

Umowę na renowację kanału tłoczego ścieków oczyszczonych podpisano z 27 maja 2015 r. (23.853,3 tys. zł).⁸⁶ Według stanu na dzień zakończenia niniejszej kontroli roboty były w toku, zaś planowany termin ich zakończenia przypadał na 31 października 2015 r. Opóźnienia w realizacji prac wynikały m.in. z:

- długotrwałych działań zmierzających do uzyskania pozwolenia na zrzut ścieków oczyszczonych do rzeki Strawy - do dnia 19 lipca 2013 r. Beneficjent nie dysponował operatem wodnoprawnym w wariantcie przewidującym taki zrzut (wykonawca sporządził wadliwe dzieło, którego zamawiający nie przyjął i wystąpił o zapłatę kar umownych), tym samym nie wystąpił z wnioskiem o wydanie pozwolenia wodnoprawnego. Ponowne zamówienie polegające na sporządzeniu operatu zostało udzielone 7 listopada 2013 r. Pozwolenia wodnoprawne na

⁸⁰ W skład Komisji powołanej przez Pełnomocnika Miasta ds. Realizacji Projektu wchodził pracownicy JRP.

⁸¹ W kilku przypadkach także przedstawicieli Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta.

⁸² Odrzucone roszczenia dotyczyły zwiększenia wynagrodzenia umownego ze względu na zwiększone koszty wykonania robót oraz wstrzymania robót lub odstąpienia od umowy w części ze względu na brak zgody właścicieli działek na wejście w teren.

⁸³ Kontrakt nr 350/FS/II/14. Wykonawcą w systemie projektuj – buduj był Związek Spółek Wodnych w Piotrkowie Trybunalskim.

⁸⁴ W skład Komisji powołanej przez Pełnomocnika Miasta ds. Realizacji Projektu wchodził pracownicy JRP.

⁸⁵ Komisji przedstawiono dziennik postępu robót, oświadczenie kierownika budowy o zgodności robót z dokumentacją projektową, obowiązującymi przepisami i normami, atesty i certyfikaty.

⁸⁶ Kontrakt nr 330/FS/II/15 zawarty z konsorcjum firm Molewski sp. z o.o. BLEJKAN SA i INVEST DEVELOPMENT.

wprowadzanie ścieków komunalnych do rzeki Strawy na okres od 1 października 2014 r. do 31 marca 2015 r., PWIK Sp. z o. o. uzyskało 26 sierpnia 2014 r.⁸⁷

- możliwości remontowania kanału jedynie w okresie jesienno – zimowym,
- trudności z uzyskaniem dostępu do nieruchomości w celu wykonania robót renowacyjnych kolektora tłoczego (dojazd do kolektora i jego urządzeń)⁸⁸.

Wyjaśniając, czy w związku z przedłużającym się terminem zakończenia realizacji renowacji kanału tranzytowego ścieków oczyszczonych wystąpiono do Marszałka Województwa Łódzkiego o zmianę (wydłużenie) terminu określonego w pozwoleniu wodnoprawnym na zrzut do rzeki Strawy, Kierownik JRP wyjaśniła, że zgodnie z opinią Europejskiego Regionalnego Centrum Ekohydrologii Polskiej Akademii Nauk, autorstwa prof. dr hab. Macieja Zalewskiego, odprowadzanie ścieków będzie możliwe jedynie w miesiącach jesienno – zimowych (październik - marzec)⁸⁹. W tym okresie miesięczne sumy opadów są najmniejsze w skali roku i nie stwarzają zagrożenia podtopienia terenu nadbrzeżnego wzdłuż ujścia rzeki Strawy i powstawania ewentualnej „cofki”, oraz nie będzie to miało wpływu na silniejszą eutrofizację wód. Wcześniejsze próby, podejmowane przez Miasto, w celu uzyskania zgody na odprowadzanie ścieków do rzeki Strawy kończyły się niepowodzeniem. W 2013 r., w trakcie modernizacji oczyszczalni ścieków, Miasto zwróciło się ponownie z prośbą do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego o udzielenie pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie oczyszczonych ścieków z Zakładu Oczyszczalni Ścieków do rzeki Strawy na czas renowacji kanału tłoczego. Pomimo spełniania dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi (...) *„(...) odprowadzane ścieki nie wykazują istotnego wpływu na wzrost stężeń zanieczyszczeń wód w odbiornikach, wartości nie przekraczają wartości granicznych dobrego stanu wód”* – pozwolenie na zrzut wydano jedynie na okres jesienno-zimowy. We wniosku złożonym w dniu 31 marca 2015 r. przez PWIK Sp. z o.o. w sprawie „wydania pozwolenia wodnoprawnego na korzystanie z wód, tj. wprowadzanie ścieków oczyszczonych z oczyszczalni miasta Piotrkowa Trybunalskiego do rzeki Moszczanki”, ujęto prośbę o pozyskanie zezwolenia na awaryjne zrzuty do rzeki Strawy. W odpowiedzi organ nie wyraził zgody na wnioskowany zrzut⁹⁰.

Według raportu Wykonawcy, stan zaawansowania robót w zakresie renowacji kolektora tłoczego wynosił na koniec maja 2015 r. ok. 13,18 %, w ramach których zrealizowano m. in. montaż by-passów dla etapu I i II oraz oczyszczenie istniejącego kolektora DN 800 dla etapu I.

Z informacji uzyskanej z NFOŚiGW, wynika, że Aneks nr 5 do Umowy o dofinansowanie, sankcjonujący zmianę terminu realizacji rzeczowej Projektu do 30 października 2015 r. (zgoda Ministerstwa Środowiska z dnia 28 maja 2015 r.), zostanie zawarty do połowy lipca br. Kierownik JRP wyjaśniła, że powodem wystąpienia o przedłużenie była nie tylko potrzeba urealnienia możliwości wykonania zakresu rzeczowego kontraktu nr V z uwagi na wydłużający się czas na uzyskanie przez Inwestora/Beneficjenta i wykonawcę dostępu do nieruchomości, ale także

⁸⁷ Wcześniej dysponował pozwoleniem wodnoprawnym na zrzut do rzeki Moszczanki z 31 grudnia 2012 r.

⁸⁸ Wystąpiła konieczność zastosowania art. 124 lit b ustawy o gospodarce nieruchomościami, z uwagi na odwołania właścicieli procedura trwa nadal.

⁸⁹ Wydanie decyzji z 26 sierpnia 2014 r. znak RŚVI.7322.1.33.2014.MP poprzedzone zostało sporządzeniem na zlecenie Miasta Piotrkowa Trybunalskiego opinii prof. dr hab. Macieja Zalewskiego nt. możliwości wprowadzania ścieków oczyszczonych na czas remontu kanału tłoczego do rzeki Strawy. Opinia ta była podstawą do opracowania operatu wodnoprawnego.

⁹⁰ Zarówno stanowisko z 2010 r. Z-cy Dyrektora Departamentu Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, jak i uwarunkowania wydania omawianego pozwolenia wodnoprawnego dawały podstawy by uznać, że ponowne wnioskowanie o zmianę (wydłużenie) terminu określonego w pozwoleniu nie zostanie rozpatrzone pozytywnie.

potrzeba stworzenia warunków dla zrealizowania zakresu uzupełniającego modernizację oczyszczalni ścieków (w ramach kontraktu I). W dniu 29 maja 2015 r. Urząd wystąpił z wnioskiem o kolejne przedłużenie realizacji rzeczowej projektu do 31 grudnia 2015 r., w celu stworzenia możliwości wykonania prac uzupełniających modernizację oczyszczalni ścieków na podstawie powtórnego postępowania przetargowego⁹¹ (którego wszczęcie uzależnione jest o zgody Ministerstwa Środowiska na przedłużenie terminu realizacji). Planowany do wykonania zakres prac został zweryfikowany przez Instytucję Wdrażającą, w wyniku czego potwierdzono, że nie wykracza on poza zakres (nie stanowi rozszerzenia) Projektu, a poniesione wydatki mogą być częściowo sfinansowane ze środków UE. Kierownik JRP podała, że planuje się ogłoszenie przetargu tuż po zawarciu Aneksu nr 5, wdrożenie rzeczowe inwestycji nastąpi do 30 listopada 2015 r., zaś jej rozliczenie do 31 grudnia 2015 r.

W przypadku Kontraktu V - renowacja kanału tranzytowego ścieków oczyszczonych - kanał tłoczny, wykonawca skierował do zamawiającego dwa roszczenia, w tym roszczenie nr 1 o przedłużenie czasu na ukończenie realizacji kontraktu (z uwagi na brak pełnego dostępu do terenu budowy) - uznane jako niezasadne i odrzucone przez Inżyniera Kontraktu oraz roszczenie nr 2 - o przedłużenie czasu na ukończenie i zwiększenie kwoty kontraktowej (z uwagi na napotkanie niezgodności projektowych i konieczności dokonania zamian w rozwiązaniach technicznych i zamówieniach materiałowych) - uznane za zasadne w części dotyczącej przedłużenia czasu na ukończenie do dnia 30 sierpnia 2015 r. i odrzucone w części dotyczącej zwiększenia kwoty kontraktowej.

(dowód: akta kontroli str. 727-735, 1445-1499, 1811-1850, 3418-3434, 3780-3804, 3805-3807, 3873-3895, 3968-3971)

Sprawowanie funkcji Inżyniera Kontraktu powierzono na podstawie umowy z dnia 25 sierpnia 2010 r. konsorcjum Biura Usług Inwestycyjnych Ciechański & Haładaj Sp.j. i Tebodin SAP – Projekt Sp. z o.o.⁹². Do zadań Inżyniera należały działania o charakterze nadzoru i zarządzania, mające na celu terminową i zgodną z zakresem rzeczowym realizację Projektu. Według umowy ze zm.⁹³ wynagrodzenie Inżyniera wynosiło 2.690,8 tys. zł.

Stosownie do postanowień umowy z 25 sierpnia 2010 r., Inżynier wykonywał obowiązki przy wsparciu Zespołu Inżyniera Kontraktu⁹⁴. Pełnił funkcję Inspektora Nadzoru Inwestorskiego, koordynatora czynności Inspektorów Nadzoru Inwestorskiego oraz Inwestora Zastępczego. W zakresie nadzoru technicznego Inżynier m.in. kierował i nadzorował roboty budowlane na podstawie harmonogramów, sprawdzał na bieżąco obmiary robót, w tym ulegających zakryciu lub zanikających, kontrolował zgodność robót z projektami, specyfikacją oraz wymaganiami technicznymi, zatwierdzał materiały i urządzenia, sprawdzał deklaracje zgodności, zezwolenia i certyfikaty. Podczas Okresu Zgłaszania Wad uczestniczył w nadzorowaniu inspekcji gwarancyjnych, końcowych akceptacjach i rozwiązywaniu sporów, w tym m. in.: przeprowadzał przeglądy gwarancyjne oraz nadzorował usuwanie wad i usterek. W zakresie zarządzania finansowego dokonywał rozliczeń w zakresie rzeczowym i finansowym, wystawiał Świadectwa Płatności. W zakresie administrowania Inżynier m.in. organizował narady techniczne zatwierdzał Programy Zapewnienia Jakości, brał udział w spotkaniach dotyczących postępu robót, przygotowywał raporty: wstępny, miesięczne i końcowe (raporty były zatwierdzane

⁹¹ W poprzednim postępowaniu kwota najkorzystniejszej oferty znacznie przewyższała kwotę, jaką zamawiający zamierzał przeznaczyć na to zadanie.

⁹² Wyboru Inżyniera wybrano w drodze zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego.

⁹³ Aneks do umowy zawarto 16 lutego 2011 r. w związku ze stawki podatku od towarów i usług.

⁹⁴ W skład Zespołu Inżyniera Kontraktu wchodził m.in. Inżynier Kontraktu Menadżer Kosztów, Zastępca Menadżera Kosztów, Kierownik Zespołu Inżyniera – Inżynier Rezydent, inspektorzy nadzoru robót budowlanych, sanitarnych, elektrycznych, Technolog oczyszczania ścieków, Inspektor nadzoru ds. materiałowych i technologicznych.

przez Inwestora). Ponadto współpracował z Zamawiającym w przygotowaniu niezbędnych sprawozdań, raportów i opracowań, uczestniczył w przeglądach i odbiorach robót, zatwierdzał dokumentację powykonawczą.

W ramach sprawowanego nadzoru nad realizacją Inwestycji pracownicy JRP oraz PWiK Sp. z o.o. m.in. uczestniczyli w Radach Budowy, naradach koordynacyjnych i technicznych. Brali udział w odbiorach w przypadku realizacji robót wg warunków kontraktowych FIDIC oraz dokonywali odbiorów w przypadku realizacji robót wg reguł prawa budowlanego. Inwestor podejmował ostatecznie decyzje m.in. w sprawie przyjęcia lub odrzucenia roszczeń, zmian do kontraktów/umów.

(dowód: akta kontroli str. 1662-1850, 989-996, 1005-1012, 1092-1134, 1207-1212, 1221-1240, 1333-1338, 1363-1366, 1376-1397, 1406-1413, 1427-1444, 1528-1613)

Dla wszystkich obiektów wybudowanych lub przebudowanych w modernizacji oczyszczalni ścieków i SUW założono książki obiektu budowlanego. W wyniku kontroli dokumentacji technicznej 20 losowo wybranych maszyn i urządzeń zakupionych w trakcie realizacji Inwestycji i zainstalowanych w obiektach oczyszczalni ścieków i SUW stwierdzono, że została dostarczona dokumentacja powykonawcza, wszystkie posiadają odpowiednie dokumenty dopuszczające je do eksploatacji, tj. certyfikaty, atesty, deklaracje zgodności, aprobaty techniczne.

(dowód: akta kontroli str. 1500-1527)

Przeprowadzone rozruchy technologiczne SUW i oczyszczalni wykazały, że obiekty zmodernizowane i wybudowane pracowały zadawalająco, a urządzenia odpowiadały warunkom bezpieczeństwa i higieny pracy. W trakcie prowadzenia rozruchów załoga Użytkownika została przeszkolona w zakresie pozwalającym na bezpieczną i efektywną eksploatację urządzeń i obiektów. Po przeprowadzeniu rozruchu i badań SUW i oczyszczalnia spełniały wymogi przekazania do stałej eksploatacji.

Rozruch SUW przeprowadzono w okresie od 12 marca do 14 września 2012 r., z udziałem Komisji Rozruchu⁹⁵. Rozruch oczyszczalni przeprowadzono przy udziale m.in. Inżyniera, Kierownika Rozruchu oraz Grupy rozruchowej Wykonawcy. Do zadań Grupy rozruchowej należało m.in. uruchomienie wszystkich urządzeń wraz z programami sterującymi, szkolenie załogi na stanowisku pracy, przeprowadzenie wszystkich prób technologicznych. Prace Rozruchowe na obiektach prowadzone były zgodnie z opracowanym Harmonogramem prób rozruchowych oczyszczalni. Rozruch mechaniczny połączono z próbami energetycznymi. Większość urządzeń posiadała zasilanie elektryczne i sterowanie miejscowe. W związku z tym wymagane było wcześniejsze sprawdzenie zasilania i sygnalizacji. Rozruch hydrauliczny przeprowadzono częściowo na ściekach oczyszczonych, a w przypadku gdzie to niemożliwe na ściekach i osadach. Rozruch technologiczny przebiegał etapowo, ze względu na konieczność utrzymania technologii oczyszczania ścieków w pracującej oczyszczalni. Sukcesywnie, stosownie do postępów prac budowlanych, do rozruchu podejmowane były poszczególne obiekty technologiczne. Przejście do rozruchu poszczególnych obiektów i urządzeń następowało po wykonanych przeglądach technicznych. Po wykonaniu prac związanych z rozruchem mechaniczno - energetycznym i hydraulicznym na obiektach części przepływowej i osadowo-biogazowej przeprowadzono rozruch technologiczny, obciążając je ściekami i osadami, celem sprawdzenia obiektów i zainstalowanych w nich urządzeń technologicznych pod pełnym obciążeniem, a także ustalenie optymalnych parametrów technologicznych pracy zapewniających osiągnięcie wymaganego efektów przewidzianych Projektem. Aby zapewnić osiągnięcie zakładanych efektów biologicznych, system pełnej automatycznej kontroli i nadzoru nad przebiegiem procesów technologicznych wdrażany był w miarę zawansowania prac rozruchowych w kolejnych obiektach (równocześnie następowało odłączanie starych obiektów oczyszczalni). Reaktory biologicznego oczyszczania ścieków, które pracowały do czasu uruchomienia nowych, zostały wyłączone z eksploatacji i zaadoptowane po

⁹⁵ W skład Komisji Rozruchu wchodził przedstawiciele Wykonawcy, Użytkownika, Inżyniera.

modernizacji na zbiorniki retencyjne drugiego stopnia. Na początku maja, po wzroście temperatury ścieków do 14°C, w pracujących reaktorach uzyskano proces nityfikacji, zapewniając tym samym pełne oczyszczanie ścieków zgodne z założeniami projektowymi. W końcowej fazie rozruchu, od połowy czerwca, zaobserwowano w odstępach tygodniowych pogarszanie się parametrów procesu oczyszczania i wzrost stężenia azotu amonowego i fosforu w ściekach oczyszczonych (w okolicach weekendu). Grupa rozruchowa wykluczyła możliwość pogorszenia się wyników na skutek braku pełnego wymieszania komór nityfikacji i denityfikacji oraz z rozkalibrowaniem się aparatury kontrolno-pomiarowej. Związku z powyższym najbardziej prawdopodobny jest okresowy dopływ do oczyszczalni ścieków toksycznych, czy to kolektorem czy w wyniku rzutu ścieków dowodnych w punkcie rzutu, który jest nieopomiarowany (brak sond - pH i przewodność). Proces fermentacji w wydzielonych komorach wprowadzono dwuetapowo, podejmując działania pozwalające na skrócenie do minimum czasu uzyskania prawidłowo przebiegającego procesu fermentacji. Po miesiącu od rozpoczęcia rozruchu technologicznego uzyskano dostatecznie dobry jakościowo biogaz nadający się do spalania w kociach. Do najistotniejszych problemów technologicznych, jakie odnotowano w czasie prac rozruchu należały m.in.:

- usytuowanie piaskownika 2b w powiązaniu z poziomem ścieków w pompowni. W czasie obfitych opadów, czy przy podniesionym poziomie ścieków w pompowni następowała tzw. cofka do komory piaskownika, przez co była ona podtopiona,
- nieprawidłowe działanie układu pomiarowego w komorze pomiarowej ścieków surowych KP 1,
- usytuowanie pompowni części pływających PCP1 w przypadku awarii rynien odprowadzających części pływające z powierzchni osadnika w stanie otwartym, powodowała zalanie przyległego terenu,
- w osadnikach wstępnych przed deflektorami napływowymi zalegały części pływające. Deflektory zostały obniżone (pod powierzchnią ścieków),
- układ czyszczenia filtrów zestawu hydroforowego uniemożliwiał czyszczenie jednego bez wyłączenia całego zestawu hydroforowego. Zainstalowano więc dodatkowe zasuwki za filtrami,
- niedrożność rurociągu spustu osadu z osadników wstępnych, występującą szczególnie po okresie deszczowym. Zalecono wykonanie czyszczaków na rurociągu,
- układ higienizacji osadu odwodnionego osiągał zbyt małą wydajność masową. Dostawca urządzeń zobowiązał się do usunięcia występujących nieprawidłowości,
- zaprojektowany układ pompowni odcieków z odwadniania miał zbyt małą wydajność dla potrzeb technologicznych stacji odwadniania,
- zbiornik osadu przefermentowanego posiadał zbyt małą objętość magazynową. W przypadku zaistnienia awarii na układzie odwadniania osadu maksymalny czas na usunięcie usterki może wynieść 12 godzin. W przeciwnym wypadku osad po fermentacji odpływem awaryjnym przedostaje się do układu kanalizacji zakładowej. Na dzień zakończenia kontroli NIK wszystkie ww. wady i usterki zostały usunięte.

W sprawozdaniu z rozruchu końcowego oczyszczalni z lipca 2014 r. podano m.in., iż urządzenia do separacji piasku po optymalizacji spełniały wymagania. Ilość separowanego piasku była zróżnicowana i zależna od długości okresu przerwy między kolejnymi dopływami w porze deszczowej. Duża rozbieżność w produkcji piasku świadczyła o zaleganiu w instalacji dosyłowej do oczyszczalni, spowodowanym zbyt niskimi prędkościami przepływu. W wyniku przeprowadzenia próby efektywności pracy piaskowników wykazano redukcję ponad 90 % dla ziaren piasku o średnicy nie mniejszej niż 0,2 mm przy przepływie na poziomie 1000 m³/h. Przeprowadzane badania wykazały, że dostarczony przez firmę Huber Technology piaskownik osiągał wymagany stopień sprawności technologicznej.

(dowód: akta kontroli str. 1851-2100, 3896-3902)

PIASKOWNIK HUBER I KOGENERATORY GAZU

W Świadectwie Przejęcia Robót z 27 sierpnia 2014 r. podano m.in., iż piaskownik projektowany (obiekt 2b) wymaga uzupełnienia podkładek na połączeniu rurociągu ścieków z piaskownikiem, usunięcia wycieku przy pompie piasku, poprawienia ocieplenia rurociągów i urządzeń, które zostały zatopione. Podczas przeglądu w Okresie Zgłaszania Wad, który odbył się 13 listopada 2014 r., Inżynier potwierdził usunięcie wymienionych wad i usterek. W trakcie kolejnych przeglądów Inżynier zlecał m.in.: uzupełnienie łańcuchów przy drabinie, poprawę malowania pomp, usunięcie śladów rdzy na pokrywach piaskownika, uszczelnienie pomp piasku i ślimaka, montaż zaworów zwrotnych do pomp odwadniających. Prace te zostały wykonane. Podczas przeglądu w dniu 15 stycznia 2015 r. sporządzono wykaz istotnych wad i usterek, nieusuwanych od dłuższego czasu. Dla obiektu 2b uszkodzona pompa piasku powodowała wyłączenie piaskownika 2b (strona wschodnia). Strona zachodnia była wyłączona, ponieważ nie separowała piasku. Dostawca obiecywał przeprowadzenie prób usuwania piasku z obejściem rurociągu. Nie podjął jednak żadnych działań w tym zakresie. W dniu 19 lutego 2015 r. Użytkownik zgłosił uwagę, iż separator piasku nadal nie separuje piasku. Jedyną możliwością to ręczne zrzucanie piasku. W ocenie Inżyniera i Użytkownika urządzenie było nieprzydatne do separacji piasku, wskutek wadliwie pracującej instalacji: piaskownik, pompa piasku, rurociąg, separator. Piasek przedostawał się do instalacji części ściekowej a następnie do części osadowej.

Ponadto w trakcie przeglądów wskazano na brak właściwego sprzężenia pracy żaluzji do nawiewu powietrza z automatyką pracy kogeneratorów (obiekt nr 30 - kotłownia). Uzyskiwana temperatura uniemożliwiała uruchomienie kogeneratorsa. Obserwacje wykazały, iż kogeneratory nie osiągały sprawności zadanej w SIWZ i pracowały tylko dzięki ciągłej pomocy serwisu. Zgłoszono więc konieczność likwidacji wszystkich przyczyn powstawania awarii.

W związku z brakiem dochowania terminów wskazanych Wykonawcy na usunięcie wad i usterek, pismem z dnia 11 maja 2015 r. Inwestor i Inżynier wezwali Wykonawcę do ostatecznego wykonania zaległych prac w terminie 7 dni, pod rygorem zlecenia zaległych prac na koszt wykonawcy (m.in. z otrzymanego zabezpieczenia w formie gwarancji bankowej).

Okres zgłaszania wad upływa kończy się 27 sierpnia 2015 r.

Wyjaśniając, jakie było uzasadnienie wyboru piaskownika firmy Huber oraz zastosowanych kogeneratorów gazu, Prezes PWIK Sp. z o.o. podał: *„W trakcie użytkowania piaskownika przed modernizacją pojawiało się kilka problemów związanych z jego działaniem (...) Przyczyny te skłaniały Zamawiającego do zastosowania nowego typu piaskownika, który by te wady wyeliminował i zapewnił skuteczne działanie. Wnioskowano także, aby piaskownik był obiektem zakrytym i nienarażonym na zamarzanie. Stąd też w SIWZ zawarto zapisy warunkujące określone wykonanie piaskownika usuwające dotychczasowe mankamenty. (...) Podstawą do zatwierdzenia wyboru zakupu kogeneratorów było spełnienie wymagań Zamawiającego zapisanych w SIWZ i dok. technicznej do przetargu na wykonanie Modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków. Zatwierdzenie to odbyło się po akceptacji Inżyniera Kontraktu, Użytkownika oraz konsultacji z Projektantem i zatwierdzone przez Zamawiającego. Konsultacji z Projektantem wymagały zapisy w dokumentacji dotyczącej układów odzysku ciepła. Wybór kogeneratorów był potwierdzeniem spełnionych wymagań technicznych w zakresie osiągnięcia określonej mocy elektrycznej, mocy mechanicznej, cieplnej, sprawności, rodzaju zabudowy, charakterystyki prądnicy i wielu innych aspektów technicznych. Ponadto przedstawiony wniosek wpisywał się w całościową kompletację kotłów i kogeneratorów pochodzących od jednego dostawcy, co w zasadniczy sposób mogło ułatwić Zamawiającemu (Użytkownikowi) serwisowanie tych urządzeń, a tym samym*

osiągnięcie niskich kosztów. Ponadto oba węzły muszą ściśle ze sobą współpracować, szczególnie w okresie zimowym, płynnie uzupełniając niedobory ciepła korzystając z gazu ziemnego. Trudności pojawiające się w czasie pierwszej fazy wdrożenia kogeneratorów były trudne do zidentyfikowania. Ilość i stopień zastosowanych zabezpieczeń w agregatach jest tak duża, że każde odchylenie w zakresie napięcia w sieci zewnętrznej, niesymetrycznego obciążenia faz czy nierównomiernego poboru mocy powodowało odłączanie się agregatów od sieci. W związku z powyższym Użytkownik wystąpił do PGE z interwencją o maksymalne zminimalizowanie zakłóceń sieciowych, tak aby odchyłki ich mieściły się w obrębie 10%. Pozwoliło to na częściową poprawę sytuacji. Mimo wszystko drugi agregat nie pracował płynnie, charakterystyczne były gwałtowne zmiany obrotów i drgania. Ciągła praca serwisu, wykonane czynności takie jak: wymiana turbosprężarki, sondy lambda, przewodów wysokiego napięcia, świec - nie odnosiły pozytywnego efektu, ciągle wyświetlana była usterka niski poziom ciśnienia oleju. Okazało się po 2 miesiącach poszukiwań, że pęknięta jest miska olejowa (wada fabryczna). Po jej wymianie sytuacja radykalnie się poprawiła. W układzie sterowania dokonano wymiany karty CPU która pozwoliła na dostateczne skonfigurowanie systemu sterowania. Problem nierównomiernego obciążenia wewnętrznego mocy Użytkownik rozwiązał poprzez wykorzystanie ujednorodniania przepływu ścieków przy pomocy retencji powodując tym samym ustabilizowanie obciążenia kogeneratorów. Na początku bieżącego roku agregaty zaczęły pracować poprawnie. Na zakładane 40% pokrycie całkowitego zużycia mocy obecnie pokrywamy ok.60%".

(dowód: akta kontroli str. 1105-1133, 1528-1613, 2314-2315, 3435-3444, 3572-3575, 3587-3593)

Zasadność wyboru zarówno piaskownika, jak i kogeneratorów gazu potwierdził Specjalista powołany przez NIK. Określone w SIWZ wymagania dla doboru piaskownika i kogeneratorów były prawidłowe i uzasadnione. Zainstalowany piaskownik i kogeneratory spełniają wymagania określone w SIWZ, Koncepcji i Projekcie Budowlanym oraz uzyskały akceptację IK, Użytkownika, Projektanta i Zamawiającego. Firma HUBER jest uznanym producentem urządzeń do oczyszczania ścieków. Specjalista wskazał jednak, że „Na dzień 06 lipca 2015 piaskownik nie uzyskiwał zakładanych parametrów. Trwały prace z udziałem wykonawcy i dostawcy urządzenia w celu uzyskania zakładanej sprawności. Jest to wymóg konieczny ponieważ praca piaskownika wpływa w sposób istotny na pracę pozostałych urządzeń. Przedostający się piasek do dalszych obiektów oczyszczalni powoduje zwiększone zużycie rurociągów, armatury i urządzeń, utrudnia prawidłową eksploatację oczyszczalni i może w szybkim czasie doprowadzić do awarii (...) Kogeneratory uzyskiwały zakładane parametry. Zastosowane urządzenia są nowoczesne i w sposób prawidłowy współpracują z pozostałymi urządzeniami kottowni i instalacją biogazu.”

(dowód: akta kontroli str. 3723, 3981-3985)

MAGAZYN I TRANSPORT OSADÓW

Określone w SIWZ wymagania dla projektu magazynu osadu określały czas składowania osadów przez okres 90 dni. Zaprojektowany magazyn osadu spełniał wymagania określone w SIWZ, Koncepcji i Projekcie Budowlanym oraz uzyskał akceptację IK, Użytkownika, i Zamawiającego. Specjalista wskazał, że okres składowania odwodnionego osadu przez 90 dni jest to minimalny okres, na który projektuje się tego typu obiekty: „Z tego powodu w przypadku niekorzystnych warunków pogodowych (przedłużająca się zima z ujemnymi temperaturami) pojemność kwater może być niewystarczająca. Zamawiający i projektant przewidzieli taką sytuację. Gdyby zdarzył się taki przypadek jak opisany powyżej, do składowania odwodnionego osadu w okresie powyżej 90 dni przewidziano dodatkową objętość stworzoną na skutek odpowiedniego zagospodarowania ciągu komunikacyjnego

(zamknięcie przejazdu komunikacyjnego z jednej strony i składowanie tam osadu). Takie rozwiązanie pozwala wydłużyć czas składowania osadu nawet do 5 miesięcy co jest okresem wystarczającym".

(dowód: akta kontroli str. 1869, 3570-3571, 3576-3586, 3723, 3981-3985)

Na etapie projektu rozważano wariantowość rozwiązań technologicznych transportu osadu za pomocą przenośników taśmowych (przenoszenie osadu) lub przenośników ślimakowych (przepychanie osadu). Podjęcie decyzji związane było z ponoszonymi kosztami transportu (zapotrzebowaniem energii, kosztami inwestycyjnymi oraz żywotnością zastosowanych urządzeń w długiej perspektywie). W zakresie zastosowanej technologii transportu osadu, Prezes PWIK Sp. z o.o. wyjaśnił: *„Z punktu widzenia technicznego brano pod uwagę, że sposób transportu (przepychanie czy unoszenie) zależy od rodzaju transportowanego materiału, czy wykazuje on właściwości smarne (jak np. węgiel) czy jest elementem ciernym jak np. piasek lub osad o dużym stopniu zmineralizowania. Materiały mineralne, które nie wykazują cech smarnych powinny być transportowane metodą unoszenia. Odstępstwem od tej zasady jest przypadek małych odległości i krótka droga transportowa lub znaczne kąty pochylenia, gdzie w trakcie transportu materiału następuje zjawisko „samo staczania się” w kierunku przeciwnym do kierunku transportu. Układ ten wykazuje też wiele zalet gdy dokonuje się mieszania dwóch materiałów (w trakcie transportu dokonuje się dalsze mieszanie jako kontynuacja pracy mieszalnika). Na dużych odległościach, szczególnie w układach poziomych najlepszym rozwiązaniem dla osadu jest transport za przenośników taśmowych. Poza spełnieniem wcześniejszych wymagań stwarzają możliwość łatwego rozładunku osadu w dowolnym punkcie magazynu ob. 29i ewentualność zmiany tych punktów w zależności od potrzeb. Przenośniki ślimakowe takiej możliwości nie umożliwiają. Rozważano z Projektantem transport za pomocą przenośników zgrzebłowych, ale nie wzięto tego rozwiązania pod uwagę dlatego, że byłoby to rozwiązanie prototypowe nie znane dotychczas w oczyszczalniach. Rozwiązanie samo w sobie jest najlepszym pod warunkiem, że jest profesjonalnie wykonane urządzenie. Wszystkie węzły łożyskowe wypełnione smarem o małej gęstości z należyтым uszczelnieniem labiryntowym, pług zrzutowy i skrobacze czyszczące taśmę wywołują stały nacisk na taśmę, nie powodując nadmiernych oporów. W dostawie Wykonawcy znalazły się łożyska niewiadomego pochodzenia z nieszczelnymi labiryntami powodujące zamarzanie węzłów łożyskowych w temp. poniżej 0 st. C, a w wielu przypadkach łożyska były skorodowane. Po wykonaniu pierwszego przeglądu technicznego Wykonawca dostarczył 50 szt. nowych łożysk, uzupełniono smar i sytuacja radykalnie uległa zmianie. W układach transportowych przenośnikowych zaleca się w niskich temp. utrzymywać je w ciągłym ruchu, ponieważ przy wyłączeniu potrzebne jest około 2,5 razy więcej mocy na sam moment rozruchu przenośnika w stosunku do jego normalnej pracy. Utrzymywanie ciągłej pracy przenośnika dla oczyszczalni nie jest kłopotem ponieważ pracując jedną prasą na dobę cały układ technologiczny prasa - przenośnik ślimakowy - przenośnik taśmowy pracuje ok. 20 h. Jednak, aby zabezpieczyć się przed trudnościami rozruchowymi w okresie zimy można zastosować napędy wyższej mocy, ale jest to nieopłacalne, ponieważ w czasie okresu ustabilizowanej pracy generuje większe koszty energii.”*

Zasadność wybranej technologii transportu osadów potwierdził Specjalista uznając, że przyjęty do realizacji układ jest uzasadniony pod względem techniczno-ekonomicznym. Zastawki (ścianki oporowe) zaprojektowano w celu zabezpieczenia przed rozplywaniem się zgromadzonego osadu z kwater na drogę przejazdową, co jest rozwiązaniem uzasadnione technologicznie. Wykonanie materiałowe zastawek ze stali kwasoodpornej jest rozwiązaniem drogim, chociaż z drugiej strony pozwoli na długotrwałą eksploatację bez konieczności napraw i ewentualnej wymiany.

(dowód: akta kontroli str. 2316-2318, 3435-3444, 3723, 3981-3985)

W dniu 17 maja 2014 r. w oczyszczalni miała miejsce awaria urządzeń, spowodowana ponadnormatywnym napływem ścieków z dużą ilością skrutek. Awarii uległy kraty oraz pompownia ścieków surowych, na skutek zapchania i zanieczyszczenia dużą ilością szmat napływających ze ściekami. Spowodowało to konieczność skierowania części ścieków kanałem awaryjnym bezpośrednio do odbiornika.

Pismem z dnia 29 maja 2014 r. Kierownik rozruchu powiadomił Delegaturę WIOŚ w Piotrkowie Trybunalskim, że obfite deszcze spowodowały dopływ do oczyszczalni ścieków, których nie był w stanie przyjąć układ biologicznego oczyszczania. Część napływających ścieków zapełniła całkowicie zbiorniki retencyjne. Utrzymujące się w dniu 28 maja 2014 r. opady i duże napływy na oczyszczalnię nie pozwoliły na opróżnienie zbiorników retencyjnych i wymusiły kierowanie części ścieków po oczyszczeniu mechanicznym na kratkach i piaskownikach obejściem awaryjnym bezpośrednio do odbiornika Śrutowy Dolek.

Specjalista potwierdził, że przypadek przekierowywania ścieków do rzeki przy intensywnych opadach był uzasadniony, a oczyszczalnia jest przygotowana na awaryjne zrzuty do rzeki: „Na etapie Koncepcji „Modernizacji i rozbudowy oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim” wyk. CDM Sp. z o.o. Warszawa oraz BPGWiŚ „BIPROWOD” Warszawa projektanci ponownie przeanalizowali bilans ścieków przedstawiony w SIWZ uwzględniający zarówno rozbudowę kanalizacji ściekowej jak i napływy deszczowe. Wprowadzono niewielkie korekty i na tej podstawie opracowano Projekt Budowlany oraz Projekt Wykonawczy. Generalnie można stwierdzić, że przyjęte rozwiązanie polegające na adaptacji „starych” osadników wstępnych i komór napowietrzania na zbiorniki retencyjne radykalnie poprawiło eksploatację oczyszczalni. Należy nadmienić, że ewentualne awaryjne zrzuty nadmiaru wód deszczowych do rzeki odbywać się będą po podczyszczeniu mechanicznym i retencjonowaniu i jest to zgodne z instrukcją eksploatacji i przepisami prawa. Według informacji uzyskanych od eksploatatora oczyszczalni w okresie od rozruchu zmodernizowanej oczyszczalni ścieków taka sytuacja się nie zdarzyła”.

(dowód: akta kontroli str. 2320-2322, 2319-2322, 3723, 3981-3985)

Rozliczenie wykonanych w ramach Inwestycji prac następowało zgodnie z zasadami określonymi w Zarządzeniu Prezydenta Miasta nr 205 z 17 czerwca 2014 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji i kontroli dokumentów finansowo – księgowych, dokonaniu odbioru robót.

Kontrola 20 faktur na kwotę 70.731,1 tys. zł⁹⁶ wykazała, że zobowiązania wobec dostawców zostały uregulowane terminowo.

Koordinator zespołu ds. projektów unijnych Iwona Majewska oświadczyła, iż w trakcie realizacji Projektu w jednym przypadku wystąpiła sytuacja zaginięcia faktury pierwotnej i wykonawca wystawił duplikat oraz oświadczenie o nowym terminie płatności z informacją, iż nie będzie rościł pretensji o odsetki za nieterminową zapłatę. W ramach realizowanego Projektu nie wystąpiła potrzeba zakładania w Zakładowym planie kont odrębnego konta na odsetki za nieterminowe regulowanie zobowiązań wobec dostawców. Nie występowały kwoty sporne i nie było faktur wstrzymanych do zapłaty.

(dowód: akta kontroli str. 2366-2370, 1811-1850, 2382-2441)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W ocenie NIK Urząd prawidłowo wywiązywał się z obowiązków Inwestora w trakcie realizacji poszczególnych kontraktów i ich odbioru. Prace realizowano w oparciu o zatwierdzone projekty budowlane oraz udzielone pozwolenia na budowę. Podpisane z Wykonawcami umowy zawierały postanowienia o naliczeniu kar umownych za nierzetelne lub nieterminowe realizowanie obowiązków oraz warunki

⁹⁶ Do kontroli wybrano najwyższe kwotowo faktury wystawione przez Wykonawców Kontraktów I-V

i zakres gwarancji. Urząd zawarł umowę z Inżynierem zabezpieczając w wymaganym zakresie nadzór nad wykonywanymi pracami. Przeprowadzone rozruchy technologiczne SUW i Oczyszczalni wykazały, że obiekty zmodernizowane i wybudowane pracowały zadawalająco, a urządzenia odpowiadały warunkom bezpieczeństwa i higieny pracy. Wybór zastosowanych urządzeń i maszyn był uzasadniony technologicznie, niemniej jednak NIK zauważa, że sprawny w okresie rozruchu piaskownik nie działa obecnie w sposób właściwy, co wpływa w sposób istotny na pracę pozostałych urządzeń i utrudnia prawidłową eksploatację oczyszczalni. NIK podkreśla konieczność monitoringu trwających prac z udziałem Wykonawcy i dostawcy urządzenia w celu uzyskania zakładanej sprawności, a w razie nieusunięcia awarii – podjęcie przez Miasto stosownych działań.

4. Efekty realizacji zadania inwestycyjnego.

Opis stanu faktycznego

Decyzją z dnia 29 sierpnia 2005 r. Wojewoda Łódzki udzielił Miejskiemu Zakładowi Gospodarki Komunalnej w Piotrkowie Trybunalskim pozwolenia na wytwarzanie odpadów z uwzględnieniem wymagań dla prowadzenia działalności w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania i transportu odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne określając termin jego obowiązywania do 29 sierpnia 2015 r. Decyzją z dnia 29 grudnia 2009 r. Marszałek Województwa Łódzkiego przeniósł na rzecz PWiK Sp. z o.o. prawa i obowiązki wynikające z ww. decyzji. W związku ze zmianami m.in. w zakresie rozszerzenia wykazu odpadów przewidzianych do unieszkodliwiania metodą D9, warunków unieszkodliwiania odpadów, zwiększenia wykazu odpadów przewidzianych do zbierania i transportu, sposobu gospodarowania zebranymi odpadami, korekty ilości wytwarzanych odpadów, decyzja została zmieniona:

- decyzją Wojewody Łódzkiego z 6 grudnia 2006 r.,
- pozwoleniem zintegrowanym Wojewody Łódzkiego z 22 listopada 2007 r.,
- decyzjami Marszałka Województwa Łódzkiego z 23 marca 2011 r., 1 lipca 2011 r., 9 grudnia 2011 r.

Zgodnie z ww. decyzją dopuszczono do wytworzenia na terenie oczyszczalni ścieków przy ul. Podole 7/9 ustabilizowane komunalne osady ściekowe o masie 8000 Mg/rok. Jako dopuszczoną metodę odzysku wskazano wykorzystywanie ich do tworzenia warstw izolacyjnych na składowisku odpadów oraz warstw zewnętrznych składowiska po zmieszaniu z piaskiem w proporcji 1:4.

(dowód: akta kontroli str. 3284-3323, 3756- 3779)

Zgodnie z Projektem wykonawczym magazyn osadu odwodnionego jest obiektem nowym, zaprojektowanym dla operacyjnego magazynowania przefermentowanych osadów odwodnionych i higienizowanych. Osady odwodnione mają być gromadzone na składowisku głównie w okresie zimowym, a w letnim osady odwodnione i higienizowane mają być odbierane bezpośrednio ze stacji odwadniania i higienizacji na samochody ciężarowe. Postępowanie z osadami na terenie oczyszczalni było zgodne z ww. decyzją - w 2014 r. wytworzono i wywieziono osady o masie 5627,12 Mg, w 2015 do dnia 18 czerwca – wytworzono 4032 Mg, a wywieziono 2300 Mg osadu. Osad magazynowany był przez 4 miesiące, wywóz rozpoczęto w dniu 20 kwietnia.

(dowód: akta kontroli str. 3546-3548)

PWiK Sp. z o.o. posiadał decyzję Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 31 grudnia 2012 r. w sprawie pozwolenia wodnoprawnego, w której zezwolono m.in. na wprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych (instalacja oczyszczalni > 100 000 RLM) z Zakładu Oczyszczalni Ścieków w Piotrkowie Trybunalskim przy ul. Podole 7/9 do rzeki Moszczanki Właściwej w km 4+200, za pomocą rurociągu tłoczego Ø 800 o długości ok. 12 950 m i dalej przez otwarte koryto odpływowe o długości ca 10 060, w ilości:

Q śr.d = 19.000 m³/d, przy:

Q_{max.d} = 34.000 m³/d – w okresach pogody bezdeszczowej,

Q_{max.d} = 60.000 m³/d – w czasie opadów,
Q_{max.h} – 4.800 m³/h – w okresach pogody bezdeszczowej,
Q_{max.rok} = 12.410.000 m³/rok – w okresach pogody bezdeszczowej,
pod warunkiem, że wartości wskaźników zanieczyszczeń nie będą przekraczać wielkości:

BZT₅ – 15 mg O₂/l

ChZT cr – 125 mg O₂/l

Zawiesiny ogólne – 35 mg/l

Azot ogólny – 10 mg N/l

Fosfor ogólny – 1 mg P/l.

Powyższego pozwolenia udzielono do dnia 29 maja 2015 r. Decyzją z dnia 12 grudnia 2013 r. Marszałek Województwa Łódzkiego zmienił pozwolenie wodnoprawne w związku z rozpoczęciem rozruchu urządzeń oczyszczalni i prowadzonymi badaniami jakości ścieków mającymi na celu sprawdzenie procesów technologicznych, kontrole sprawności urządzeń oraz efektów pracy oczyszczalni. Zmianie uległ zapis dotyczący miejsca pobierania ścieków oczyszczonych do badań kontrolnych - punkt kontrolno-pomiarowy ilości i jakości ścieków oczyszczonych (podczas rozruchu) zlokalizowany był na terenie oczyszczalni, a jednoczesne prowadzenie pomiarów jakości ścieków w miejscu określonym w pozwoleniu wodnoprawnym stwarzało szereg problemów organizacyjnych generując dodatkowe koszty. Ponadto, na czas rozruchu nowo wybudowanych, rozbudowanych oraz przebudowanych urządzeń oraz na wypadek wystąpienia awarii urządzeń istotnych dla realizacji pozwolenia wodnoprawnego, dostosowano zapisy decyzji do występujących uwarunkowań, tj. ustalono najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód ściekach komunalnych.

PWiK Sp. z o.o.⁹⁷ nie dysponował aktualnym pozwoleniem wodnoprawnym. Wyjaśniając przyczyny braku pozwolenia Kierownik JRP wyjaśniła, że Miasto Piotrków Trybunalski zleciło opracowanie operatu wodnoprawnego wykonawcy robót budowlanych polegających na modernizacji oczyszczalni ścieków – kontakt nr 1211/FS/1/2012 z 4 października 2012 r. „26 marca 2015 r. Prezes Zarządu PWiK Sp. z o.o. złożył wniosek do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego o wydanie ww. pozwolenia, do którego załączony został m.in. operat wodnoprawny przekazany przez Miasto. Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Ochrony Środowiska wezwał do usunięcia braków w złożonym przez spółkę wniosku w ciągu 7 dni od otrzymania pisma. Ze względu na charakter i rodzaj koniecznych zmian w operacie wodnoprawnym 7 dniowy termin nie był wystarczający do jego poprawy. 30 kwietnia 2015 r. przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego w związku z niezpełnieniem braków i dokumentacji w złożonym przez spółkę wniosku, pozostawił wniosek bez rozpatrzenia. 8 maja 2015 r. Prezes Zarządu PWiK Sp. z o.o. wystąpił ponownie z wnioskiem do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego o wydanie ww. pozwolenia, do którego załączony został operat wodnoprawny poprawiony przez wykonawcę. 19 maja 2015 r. znowu wezwano do usunięcia braków we wniosku złożonym powtórnie przez spółkę w ciągu 7 dni od otrzymania pisma. 28 maja 2015 r. Prezes Zarządu PWiK Sp. z o.o. złożył wniosek o przedłużenie terminu dokonania wyjaśnień i uzupełnienia wniosku ze względu na niewystarczający czas na poprawę operatu wodnoprawnego z uwagi na charakter i rodzaj dokonania koniecznych zmian. Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Ochrony Środowiska poinformował o braku możliwości zmiany terminu, ponieważ wskazany termin na poprawę należy do tzw. terminów zawitych, których uchybienie powoduje wygaśnięcie uprawnień i obowiązków”.

⁹⁷ Podmiotem odpowiedzialnym za uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód, tj. odprowadzanie ścieków oczyszczonych z oczyszczalni Piotrkowa Trybunalskiego do rzeki Moszczanki jest spółka – operator majątku wodno-kanalizacyjnego.

Wykonawca został poinformowany o wadach operatu i o obowiązku jego poprawy w sposób umożliwiający osiągnięcie celu jakiemu ma on służyć. Wykonawca niezwłocznie podjął czynności zmierzające do dokonania stosownej korekty, jednak ze względu na konieczność wykonania szczegółowych, czasochłonnych badań i analiz, poprzedzonych wykonaniem odwiertów na trasie kanału otwartego, prawdopodobny termin na złożenie wniosku to połowa lipca 2015 r. Zgodnie z zapewnieniem Dyrektora Departamentu Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego „(...) postępowanie zostanie wszczęte bez zbędnej zwłoki, jeżeli wniosek będzie spełniał wymagania ustalone w przepisach prawnych”.

(dowód: akta kontroli str. 3273-3281, 3808-3824)

Zgodnie z obowiązkiem nałożonym decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach, w marcu 2015 r. wykonano Analizę porealizacyjną dla zmodernizowanej oczyszczalni ścieków⁹⁸. W analizie porównano ustalenia Raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko z rzeczywistym oddziaływaniem oraz działaniami podjętymi w celu jego ograniczenia.

Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne:

W wyniku wykonanych pomiarów stężeń zanieczyszczeń powietrza nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych siarkowodoru i amoniaku, określonych jako normy tych zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym, odniesione do jednej godziny. Uznano, że uciążliwość mikrobiologiczna oczyszczalni odznacza się niewielkim zasięgiem i jej wpływ należy uznać jako średni. Ustalenia Raportu oddziaływania na środowisko były zgodne ze stanem rzeczywistym.

Gospodarka ściekowa:

W wyniku analiz wskaźników zanieczyszczeń ścieków oczyszczonych w próbie średniodobowej pobranej z miejsca monitoringu ścieków oczyszczonych określonego w pozwoleniu wodnoprawnym wykazano, że stężenia wskaźników zanieczyszczenia nie przekraczają wartości dopuszczalnych. Zakres oddziaływania związany z odprowadzaniem oczyszczonych ścieków komunalnych do rzeki Moszczanki nie jest większy niż przewidywany na etapie Raportu oddziaływania na środowisko. Nie ma konieczności stosowania dodatkowych działań minimalizujących.

Rozprzestrzenianie się hałasu w środowisku:

Na podstawie wykonanych pomiarów i obliczeń rozprzestrzeniania się hałasu stwierdzono, że emisja powodowana funkcjonowaniem źródeł hałasu na terenie rozpatrywanego obiektu nie powoduje przekroczeń dopuszczalnych poziomów dźwięku w porze dnia i w nocy na terenach najbliższej zabudowy chronionej akustycznie. Uznano, że rzeczywiste oddziaływanie jest niższe niż prognozowane na etapie Raportu oddziaływania na środowisko.

(dowód: akta kontroli str. 3177-3231)

W dniu 15 czerwca 2015 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi poinformował, że ww. dokumentacja porealizacyjna, uzupełniona o wyniki badań wód rzeki Moszczanki powyżej i poniżej wylotu ścieków z oczyszczalni nie budzi zastrzeżeń. Funkcjonowanie oczyszczalni w zakresie i na warunkach określonych w decyzjach środowiskowych przyczynia się do poprawy jakości wód rzeki Moszczanki i nie stanowi uciążliwości dla ludzi mieszkających w sąsiedztwie.

(dowód: akta kontroli str. 3594-3601)

W wyniku realizacji Inwestycji osiągnięto następujące zakładane wskaźniki produktu:

- wybudowano sieć wodociagową o długości 6,4 km (planowano 6,4 km⁹⁹) oraz kanalizację sanitarną o długości 22,2 km (planowano 21,3 km),

⁹⁸ Wykonawcą analizy był LEMITOR Ochrona Środowiska Sp. z o.o.

⁹⁹ Planowane: wg aneksu do umowy o dofinansowanie z dnia 30.06.2014 r.

- zmodernizowano sieć wodociągową o długości 0,6 km (planowano 0,6 km), sieć kanalizacji deszczowej o długości 1,3 km (planowano 1,3 km) oraz sieć kanalizacji ogólnospławnej o długości 15,7 km (planowano 15,7 km),
- zmodernizowano magistralę ścieków oczyszczonych (kanału otwartego) na odcinku 6,7 km,
- uzyskano zakładaną docelową średnią wydajność SUW 12.000 m³/d i docelową przepustowość oczyszczalni 19.000 m³/d, przy docelowym obciążeniu na poziomie RLM = 165.660¹⁰⁰,
- w trakcie rozruchu technicznego uzyskano redukcję zanieczyszczeń na poziomie zgodnym z przepisami prawa polskiego i Unii Europejskiej - przeprowadzone we wrześniu 2014 r. badania procesowe¹⁰¹ potwierdziły prawidłową pracę zmodernizowanej oczyszczalni ścieków i spełnienie wymaganych parametrów technologicznych dla ścieków oczyszczonych, osadów i powietrza, określonych dla oczyszczalni o RLM powyżej 100.000 w rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r.¹⁰² oraz dyrektywie Unii Europejskiej nr 91/271/EEC. Uzyskane podczas prób parametry stężenia zanieczyszczeń w ścieku oczyszczonym były niższe od parametrów dopuszczalnych¹⁰³, a redukcja zanieczyszczeń wyższa od wymaganej¹⁰⁴. Ponadto badania efektywności płukania piasku¹⁰⁵, separacji piasku w piaskowniku¹⁰⁶, odwadniania skratek¹⁰⁷, mechanicznego zagęszczania osadu nadmiernego¹⁰⁸, mechanicznego odwadniania osadu¹⁰⁹, jakości biogazu po odsiarczeniu¹¹⁰ i usuwania uciążliwych związków zapachowych na biofiltrach¹¹¹, potwierdziły osiągnięcie parametrów zakładanych w dokumentacji projektowej i specyfikacji technicznej.

Termin wykonania renowacji rurociągu tłoczego o długości 12,9 km przypada na 31 października 2015 r. (opisane pkt.3 wystąpienia)

¹⁰⁰ Równoważna Liczba Mieszkańców – liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych przez jednego mieszkańca w ciągu doby.

¹⁰¹ Czas badań procesowych wynosił 14 dni. Próbkę ścieków, osadów, biogazu i powietrza zostały pobrane do analizy i zbadane przez niezależne, akredytowane laboratoria. Prawidłowe wykonanie prób potwierdził Inspektor nadzoru branży sanitarnej. W okresie poboru prób dobowy napływ ścieków oczyszczonych i surowych wynosił 14.101 nWd, co stanowiło 88% w stosunku do założeń projektowych (minimalne wymagane obciążenie do przeprowadzenia prób wynosiło 75%).

¹⁰² Rozporządzenie w sprawie warunków, jakie należy spełniać przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137 poz. 984).

¹⁰³ BZT5 – 4,8 mgO₂/dm (wymagane 15), ChZTcr – 25,3 mgO₂/dm (125), Zog. 5 mg/dm³ (35), NOG. – 4,85 mgN/dm (10), Pog. – 0,8 mgP/dm (1)

¹⁰⁴ Uzyskany procent redukcji BZT5 – 98,5% (wymagane 90%), ChZTcr – 95,2% (75%), Zog. 98% (90%), NOG. – 93,3% (85%), Pog. – 91,5% (90%).

¹⁰⁵ Zawartość substancji organicznych w separatorach-płuczkach wyniosła 0,5% - 0,6% (według projektu zawartość części organicznych mogła wynosić max. 3%).

¹⁰⁶ W komorach przepływowych uzyskano redukcję substancji mineralnych na poziomie 96,8% - 98,5% (według projektu separacja piasku nie powinna być niższa niż 90%).

¹⁰⁷ Zawartość masy suchej wyniosła 31,7% - 44,2% (minimalny stopień odwodnienia według projektu wynosił 30%).

¹⁰⁸ Zawartość masy suchej w osadzie nadmiernym zagęszczonym i zużycie polimeru wyniosło: zawartość masy 6,2% - 6,5% (wymagane min. 6%) przy zużyciu polimeru 3,7 g/kg s.m.o. (dopuszczalne max. 4 g/kg s.m.o.) oraz zawartość masy 8,6% - 8,7% (min. 8%) przy zużyciu 5,1 - 5,2 g/kg s.m.o. (max. 6 g/kg s.m.o.).

¹⁰⁹ Próby prowadzono na różnych rodzajach polielektrolitów oraz przy różnych naciągach sit. Stawiany wymóg dla sprawności pras został uzyskany.

¹¹⁰ Stężenie siarkowodoru po procesie odsiarczania wyniosło mniej niż 5 ppm (max. Dopuszczalna 140 ppm).

¹¹¹ Stężenie siarkowodoru w żadnym z pomiarów nie osiągnęło progów określonych w specyfikacji technicznej, tj. 50 ppm. Efektywność usuwania związków osiągnęła niemal 100%.

(dowód: akta kontroli str. 13-19, 228-232, 1105-1122, 1207-1240, 1268-1274, 1333-1338, 1368-1397, 1425-1432, 1851-2002, 2003-2025, 2101-2116, 3870-3889)

Zgodnie z warunkami umowy o dofinansowanie na koniec 2015 r., Beneficjent jest zobowiązany do uzyskania efektu ekologicznego rozumianego jako wzrost liczby użytkowników korzystających z podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej o 1500 osób. Beneficjent jest zobowiązany przekazać do Instytucji Wdrażającej, wraz z wnioskiem o płatność końcową, wszelkie dokumenty potwierdzające wykonanie rzeczowe Projektu rozumiane jako realizacja Harmonogramu Projektu, zgodnie z zasadami określonymi w Wytycznych w zakresie sprawozdawczości PO IŚ wydanymi przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego. W celu potwierdzenia efektu ekologicznego, rozumianego jako wzrost liczby użytkowników korzystających z podłączeń do sieci kanalizacji sanitarnej o 1500 osób, Beneficjent zobowiązany jest przedstawić Instytucji Wdrażającej w terminie do dnia 30 stycznia 2016 r. oświadczenie na podstawie ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności¹¹² oraz ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych¹¹³, lub wykazu od operatora umów na odbiór ścieków lub spisu z natury liczby nowo podłączonych użytkowników do systemu kanalizacji wybudowanego w ramach projektu. W przypadku nieprzedstawienia tych dokumentów lub jeżeli na podstawie przedstawionych dokumentów nie można ustalić osiągnięcia zakładanego efektu ekologicznego wysokość dofinansowania ulega pomniejszeniu proporcjonalnie do wysokości osiągniętego efektu. W sytuacji, w której nie został osiągnięty zakładany efekt ekologiczny, Beneficjent jest zobowiązany do zwrotu całości lub części przekazanego dotychczas dofinansowania.

W dokumentacji aplikacyjnej z 2009 r. - Wniosku o dofinansowanie i Studium Wykonalności, do wyliczenia ilości osób, które mogłyby korzystać z nowo wybudowanej sieci (wg planu 17,7 km) przyjęto:

- ilość przyłączy do nieruchomości planowana do wybudowania - 591 szt¹¹⁴,
- średni wskaźnik osób w gospodarstwie domowym dla Miast w Polsce GUS z 2008 roku, wynoszący 2,6 osób.

Ilość osób wyliczono mnożąc obie wartości, co dało w sumie 1536,6 osób.

Wyjaśniając, czy nie było możliwości zmniejszenia tej liczby przewidując, że nie wszyscy mieszkańcy się przyłączy do powodów finansowych, Kierownik JRP wyjaśniła, że na etapie wnioskowania o środki europejskie nie zakładano, że mieszkańcy nie przyłączy się do sieci, zwłaszcza, że prośba o wybudowanie kanalizacji sanitarnej była niejednokrotnie tematem wniosków mieszkańców do Prezydenta Miasta. Jeśli ilość osób zameldowanych w nieruchomościach, przy których wybudowano kanalizację sanitarną w ramach Projektu okaże się mniejsza od wskaźnika rezultatu wskazanego w umowie o dofinansowanie, Urząd wystąpi do NFŚiGW o adekwatne zmniejszenie wartości efektu ekologicznego koniecznego do osiągnięcia w ramach Projektu.

Do dnia 30 czerwca 2015 r. zawarto jedynie 126 umów na odbiór ścieków z PWiK Sp. z o.o. i szacowana ilość osób korzystających z nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej wynosi (przy zastosowaniu ww. wskaźnika GUS) 327 osób. Dotychczasowa ilość wybudowanych przyłączy wynosi 798 szt. (w tym do nieruchomości niezabudowanych).

Kierownik JRP wyjaśniła, że przyczynami bardzo powolnego procesu przyłączania nieruchomości do nowo wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej w ramach projektu

¹¹² Dz. U. z 2010 r. Nr 217, poz. 1427, ze zm. - obecnie obow. Dz. U. z 2015 r., poz. 388.

¹¹³ Dz. U. z 2010 r. Nr 167, poz. 1131, ze zm.

¹¹⁴ Po aktualizacji dokumentacji aplikacyjnej nastąpiło zmniejszenie wartości wskaźnika rezultatu wyrażona liczba podłączonych osób z 3880 na 1500. Szacunkowa liczba przyłączy wyniosła 743, ostatecznie do wyliczenia efektu ekologicznego podano 591 (prawdopodobnie wzięto pod uwagę tylko nieruchomości zabudowane).

jest w szczególności zła sytuacja materialna uniemożliwiająca poniesienie kosztów projektu i budowy przyłącza.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹¹⁵, właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku m.in. przez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej¹¹⁶. Inwestor informował mieszkańców pisemnie po każdym odbiorze wybudowanej sieci kanalizacyjnej w ramach projektu o tym obowiązku.

W celu ułatwienia mieszkańcom wywiązania się z ww. Miasto zamierzało skorzystać z programu priorytetowego dotyczącego wykonania podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego finansowanego ze środków WFOŚiGW. Według ww. programu Miasto /beneficjent /miało przekazywać środki WFOŚiGW w formie dotacji celowej na rzecz mieszkańców. W tym celu przyjmowało wnioski mieszkańców do 31 maja 2015 r.

Miasto podjęło Uchwałę¹¹⁷ (będącą powieleniem Programu WFOŚiGW) o sfinansowaniu mieszkańcom:

- 100% kosztów wykonania dokumentacji projektowej,
- 100% kosztów nadzoru inwestorskiego,
- 100% kosztów wykonania inwentaryzacji powykonawczej, oraz
- 50% wartości kosztów budowy przyłącza (w tym zakup i dostawa urządzeń i materiałów), jednak nie więcej niż 3 tysiące złotych, odpowiadające dotacji uzyskanej przez Miasto, przekazywanej mieszkańcom.

Uchwała ta została przez Regionalną Izbę Obrachunkową (RIO) uznana za nieważną¹¹⁸. Miasto zaskarżyło uchwałę RIO i 8 lipca br. odbyła się rozprawa przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym, w wyniku której zapadł wyrok podtrzymujący stanowisko RIO. Kierownik JRP wyjaśniła: „*W tej sytuacji Prezydent Miasta rozważa przyjęcie takiego rozwiązania, aby osiągnąć efekt ekologiczny, w tym także możliwość sfinansowania projektowania i budowy przyłączy w całości. W przypadku ewentualnego nieosiągnięcia pełnego wskaźnika Miasto będzie podejmować starania o przedłużenie terminu na jego osiągnięcie i wnioskowało o zaniechanie egzekucji zwrotu dofinansowania.*”

Do dnia 31 maja 2015 r. złożono 127 wniosków o udzielenie dotacji, z których wynika¹¹⁹, że liczba osób do 31 grudnia 2015 zwiększy się o 515. Kierownik JRP podała, że obecnie szacowana łączna wartość wskaźnika rezultatu na 31 maja 2015 r. wynosi 842 osoby.

(dowód: akta kontroli str. 591-713, 3808-3811, 3825-3869, 3870-3872, 3986-3994)

KONTROLE

W kwietniu 2015 roku w Urzędzie przeprowadzono audyt wewnętrzny w zakresie oceny zgodności realizacji Projektu z umową o dofinansowanie wraz z oceną kwalifikowalności wydatków. Audytor wydał opinię pozytywną z zastrzeżeniami. Audyt obejmował analizę dokumentacji oraz stosowanych procedur kontroli wewnętrznej w odniesieniu do przekazania i rozliczania otrzymanych środków, udzielania zamówień publicznych, akceptacji wydatków kwalifikowalnych, ich poniesienia i odpowiedniego udokumentowania, prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej

¹¹⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 ze zm.

¹¹⁶ Przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

¹¹⁷ Uchwała nr V/53/15 Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego z 25 lutego 2015 r. w sprawie zasad udzielenia dotacji celowej na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie budowy przyłączy kanalizacyjnych.

¹¹⁸ Uchwała RIO nr 13/74/2015 z dnia 17 kwietnia 2014 r.

¹¹⁹ Wnioskodawcy zobowiązani są do podania ilości osób, które będą korzystać z przyłącza.

oraz sporządzania wniosków o płatność. Na podstawie przeprowadzonego audytu Projektu stwierdzono:

- wydatki przedstawione jako kwalifikowalne zostały poniesione zgodnie z umową o dofinansowanie realizacji Projektu oraz zgodnie z Wytocznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POIiŚ, z zastrzeżeniami dotyczącymi zamówień publicznych¹²⁰,
- wydatki zostały należycie udokumentowane i faktycznie poniesione,
- wydatki dotyczyły robót budowlanych i usług, których zakres rzeczowy każdorazowo odpowiadał zakresowi przedmiotowemu Projektu szczegółowo określonego w Studium Wykonalności oraz wymaganiom w zakresie promocji i informacji o projekcie w ramach POIiŚ,
- roboty budowlane i usługa objęta zadaniem audytowym realizowane były w terminach wynikających z Harmonogramu Realizacji Projektu,
- zrealizowane roboty budowlane i usługi zostały prawidłowo sprawdzone pod względem zgodności z postanowieniami umów zawieranych z wykonawcami,
- ewidencja księgowa Projektu była prowadzona zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, w ramach wyodrębnionej ewidencji księgowej,
- sprawozdawczość finansowa Projektu i raporty z postępów w jego realizacji są prawidłowe i rzetelne.

W celu wyeliminowania stwierdzonych na skutek audytu ryzyk oraz skutków słabości kontroli zarządczej sformułowano następujące zalecenia:

- monitorowanie w Instytucji Wdrażającej sprawy podpisania aneksu przedłużającego termin rzeczowej realizacji Projektu, w celu zapewnienia kwalifikowalności wydatków poniesionych w okresie I półrocza 2015 r.
- w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych w ramach projektów współfinansowanych ze środków UE wprowadzenie dodatkowego mechanizmu kontrolnego ograniczającego ryzyko naruszenia przepisów upzp,
- wzmocnienie kontroli wewnętrznej prawidłowości sporządzenia przez komisję przetargową dokumentacji postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, szczególnie w zakresie SIWZ,
- sprawdzenie kwalifikowalności wydatków w stosunku do zamówień udzielonych w trybach niekonkurencyjnych nie weryfikowanych w ramach zadania audytowego,
- monitorowanie i zarządzanie ryzykami w zakresie kwalifikowania i finansowania wydatków w celu zapewnienia wykorzystania maksymalnej kwoty przyznanego dofinansowania z Funduszu Spójności,
- w zakresie ryzyka naliczenia korekty finansowej dotyczącej naruszenia przepisów upzp, podjęcie działań korygujących stosownie do rozstrzygnięcia w sprawie uznania za nieprawidłowość tożsamego stanu faktycznego przez WSA,
- w zakresie zaliczania kosztów promocji do nakładów inwestycyjnych w ramach Projektu podjęcie działań stosownych do Stanowiska Instytucji Wdrażającej.

(dowód: akta kontroli str. 3503-3545)

W dniach 25 – 29 maja 2015 r. NFOŚiGW przeprowadził kontrolę doraźną:

1. Zrealizowanego zakresu rzeczowego Projektu (na wybranej próbie) i jego porównanie z zakresem określonym w umowie o dofinansowanie,

¹²⁰ W wyniku analizy dokumentacji 3 zamówień publicznych na roboty dodatkowe ustalono, że zamawiający nie zamieścił ogłoszeń o zamiarze zawarcia umowy, o którym mowa w art. 66 ust. 2 upzp, co w konsekwencji spowodowało, że wydatki te nie mogły zostać uznane za kwalifikowalne. W toku badania realizacji wydatków na podstawie ww. umów oraz ewidencji księgowej Projektu ustalono, że wydatki realizowane na podstawie tych umów zostały zaliczone przez Beneficjenta do wydatków niekwalifikowalnych i nieuwzględnione we wnioskach Beneficjenta o płatność, co w ocenie Audytora było działaniem niezgodnym z Wytocznymi.

2. Systemu finansowo-księgowego (na wybranej próbie),
3. Prawidłowości kwalifikowania poniesionych wydatków, na wybranej próbie, przewidzianych przez beneficjenta do uwzględnienia we wnioskach o płatność,
4. Systemu zarządzania projektem,
5. Dokumentów potwierdzających rozeznanie rynku dla wydatków poniesionych na podstawie umów, do których nie miała zastosowania ustawa Pzp oraz tryb przetargu z KC (na wybranej próbie),
6. Działań promocyjnych i informacyjnych upowszechniających pomoc UE,
7. Innych działań Beneficjenta wymienionych w Załączniku Nr 3 do Wytocznych w zakresie kontroli realizacji POiŚ 2007-2013.

Zakres kontroli obejmował okres od 01.01.2007 r. do 25.05.2015 r.

Oceniając wartość zrealizowanych wskaźników produktu i rezultatu NFOŚiGW podał:

Wskaźnik produktu:

- Liczba rozbudowanych/zmodernizowanych oczyszczalni ścieków wynosi 1 szt. - 100% wykonanego zakresu prac,
- Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody wynosi 1 szt. - 100% wykonanego zakresu prac,
- Długość wybudowanej sieci wodociągowej wynosi 6,4 km. - 100% wykonanego zakresu prac,
- Długość przebudowanej/wyremontowanej sieci wodociągowej wynosi 0,6 km. - 100% wykonanego zakresu prac,
- Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 21,3 km. - 97% wykonanego zakresu prac,
- Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji ogólnospławnej wynosi 15,7 km. - 100% wykonanego zakresu prac,
- Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji deszczowej wynosi 1,3 km. - 100% wykonanego zakresu prac,
- Długość zmodernizowanego rurociągu tłoczego ścieków oczyszczonych 12,9 km. - 13% wykonanego zakresu prac,
- Długość zmodernizowanego kanału 6,7 km - 100% wykonanego zakresu prac.

Wskaźnik rezultatu:

- Liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy w fazie realizacji projektu wynosi 3 etaty. Na dzień kontroli w JRP jest zatrudnionych łącznie 7 osób na pełny etat.

Zgodnie z warunkami umowy o dofinansowanie na koniec 2015 r., Beneficjent jest zobowiązany do uzyskania efektu ekologicznego rozumianego jako wzrost liczby użytkowników korzystających z podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej o 1500 osób. Beneficjent w celu osiągnięcia efektu ekologicznego prowadzi działania dotyczące:

- Monitoringu zawartych umów na odbiór ścieków z PWiK Sp. z o.o.,
- Prowadzenia kontroli posesji w zakresie posiadania umów na odprowadzenie ścieków do sieci kanalizacyjnej w obszarze wybudowanej sieci w ramach Projektu,
- Opracowania wniosku o uzyskanie finansowanego wsparcia ze środków w formie dotacji celowej na rzecz mieszkańców z WFOŚiGW z programu priorytetowego pn. "Wykonanie podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego",
- Zabezpieczenia środków finansowych na udzielenia dotacji celowej z budżetu Miasta Piotrków Trybunalski zgodnie z Zarządzeniem nr 120 Prezydenta Miasta z dnia 25 marca 2015 r. w sprawie zmiany Planu Finansowego w budżecie na rok 2015 r. na wykonanie dokumentacji projektowej, prowadzenie nadzoru inwestycyjnego i wykonanie inwentaryzacji powykonawczej.

Stan zaawansowania na dzień zakończenia kontroli przedstawiał się następująco:

- zaawansowanie rzeczowe wykonywanych robót wynosi 88,80 %,
- zaawansowanie finansowe wynosi ok. 76,70 % w tym kwota wydatków kwalifikowanych 75,16%.

Na dzień zakończenia kontroli NFOŚiGW stwierdził, że nie istnieje istotne zagrożenie uzyskania efektu ekologicznego w terminie określonym w Umowie o dofinansowanie oraz nie istnieje zagrożenie niewykorzystania dofinansowania przy założeniu:

- podpisania ww. Aneksu nr 5 do Umowy o dofinansowanie w II kw. 2015 r. z terminem zakończenia robót do dnia 31 grudnia 2015 r.
- prowadzenia stałego monitoringu postępu wykonywanych robót i monitoringu uzyskiwanego efektu ekologicznego. Kontrolujący na podstawie dokonanych czynności kontrolnych nie stwierdzili podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości, ani uchybień w badanym zakresie. Nie wnieśli żadnych uwag.

(dowód: akta kontroli str. 3780-3804)

SKARGI

W okresie 29 lipca -14 sierpnia 2013 r. do WIOŚ w Łodzi Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim wpłynęły trzy zgłoszenia interwencyjne mieszkańców gminy Wolbórz dotyczące silnie zanieczyszczonych i cuchnących ścieków płynących z oczyszczalni w Piotrkowie Trybunalskim otwartym korytem odpływowym do rzeki Moszczanki. Oględziny i badania prób pobranych w dniu 30 lipca przez pracowników WIOŚ potwierdziły, że ścieki zarówno w Polichnie, jak i na wylocie do Moszczanki nie są wystarczająco oczyszczone, cuchną, są mętne i ciemno zabarwione. Wstępna ocena jakości ścieków wykazała przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu wodnoprawnym oraz niezyskanie minimalnego procentu redukcji zanieczyszczeń azotu ogólnego i fosforu ogólnego. Stawy zlokalizowane przy otwartym korycie ściekowym w Polichnie były zasilane ściekami z tego koryta. Jakość cieczy w stawie była trzykrotnie gorsza niż w otwartym korycie odpływowym zasilającym staw. Stwierdzono, że czarna cuchnąca ciecz intensywnym strumieniem odpływa ponad prowizoryczną zastawką ze stawu do otwartego koryta odpływowego i w konsekwencji dostaje się do środowiska. Kierownik Delegatury WIOŚ w Piotrkowie Trybunalskim nakazał PWiK Sp. z o.o.¹²¹ podjęcie natychmiastowych działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości w zakresie eksploatacji ścieków (termin realizacji: od dnia otrzymania zarządzenia), przestrzeganie obowiązku nałożonego pozwoleniem wodnoprawnym w zakresie utrzymania w dobrym stanie technicznym otwartego koryta odpływowego ścieków (termin realizacji: do 30 września 2013 r.). Po przeprowadzeniu kontroli interwencyjnej oraz przesłuchaniu w charakterze podejrzanego Michała Rżanka- Prezesa Zarządu PWiK Sp. z o.o., WIOŚ Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim skierował do Sądu wnioski o ukaranie.

Wyrokiem nakazowym¹²² Sąd uznał obwinionego winnym i wymierzył mu karę grzywny. Od wyroku wniesiono sprzeciw. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim, po rozpoznaniu sprawy uniewinnił obwinionego Michała Rżanka od popełnienia zarzucanego mu czynu uznając, że osobą odpowiedzialną za przygotowanie inwestycji i jej realizację nie jest Prezes PWiK Sp. z o.o. Proces inwestycyjny, jego wpływ na brak możliwości dochowania w okresie kontrolowanym parametrów wskaźników opisanych w pozwoleniu wodnoprawnym był przedmiotem analizy i konsultacji wielu osób – wykonawcy, projektanta, inwestora, inżyniera kontraktu. PWiK Sp. z o.o. uczestniczył w tym procesie wyłącznie z głosem doradczym. W realiach tej sprawy wiele czynników zadecydowało o wystąpieniu zanieczyszczenia rzeki Moszczanki na skutek odprowadzania ścieków niedostatecznie oczyszczonych. Sąd dodał także, że parametry ścieków po oczyszczaniu nie były spełniane w okresie poprzedzającym inwestycję – na Miasto nałożono kary administracyjne i odroczone je na czas modernizacji - celem eliminacji takiego stanu rzeczy.

(dowód: akta kontroli str. 3445-3501)

W rejestrach skarg i wniosków kierowanych do Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego kadencji 2006-2010, 2010-2014, 2014-2018, oraz w rejestrach skarg

¹²¹ Zarządzeniem z dnia 30 sierpnia 2013 r.

¹²² Z dnia 23 października 2013 r. sygn.. akt VIIW 636/13

i wniosków podlegających rozpatrzeniu przez Prezydenta Miasta za lata 2010-2015 nie odnotowano żadnych skarg na uciążliwości związane z modernizacją i rozbudową oczyszczalni ścieków w Piotrkowie Trybunalskim.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uwagi NIK dotyczą ryzyka związanego z nieosiągnięciem planowanego wskaźnika rezultatu. Z nowo wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej korzysta jedynie 327 osób, co stanowi niespełna 22% zakładanego wskaźnika. Ponadto NIK zwraca uwagę na konieczność monitorowania przez Miasto procesu pozyskiwania przez PWiK Sp. z o.o. pozwolenia wodnoprawnego. Brak ważnego pozwolenia wodnoprawnego jest karalny.

Ocena cząstkowa

W wyniku realizacji Inwestycji osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Analiza porealizacyjna, uzupełniona o wyniki badań wód rzeki Moszczanki, wykazała, że funkcjonowanie oczyszczalni w zakresie i na warunkach określonych w decyzjach środowiskowych przyczynia się do poprawy jakości wód rzeki i nie stanowi uciążliwości dla ludzi mieszkających w sąsiedztwie. W Urzędzie nie stwierdzono skarg związanych z modernizacją i rozbudową oczyszczalni ścieków, a postępowanie karne wszczęte na skutek skarg złożonych do WIOŚ zakończyło się wyrokiem uniewinniającym. NIK zwraca jednak uwagę na wysokie ryzyko nieosiągnięcia wskaźnika rezultatu określonego w Projekcie, tj. efektu ekologicznego rozumianego jako wzrost liczby użytkowników korzystających z podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej o 1500 osób.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹²³, wnosi o:

1. Wzmożenie nadzoru nad przygotowaniem postępowań o udzielenie zamówień publicznych, szczególnie przy sporządzaniu specyfikacji istotnych warunków zamówienia.
2. Monitorowanie przebiegu prac mających na celu uzyskanie zakładanej sprawności przez piaskownik HUBER, a w razie nieusunięcia awarii – podjęcie przez Miasto stosownych działań.
3. Monitorowanie procesu pozyskiwania przez PWiK Sp. z o.o. aktualnego pozwolenia wodnoprawnego.
4. Podjęcie skutecznych działań mających na celu przyłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej jak największej liczby osób.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

¹²³ Dz. U. z 2015 r., poz.1096 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia *5. 11. 2015 r.*

Kontroler
Emilia Wyciszkievicz
Specjalista k.p.

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

.....
Podpis

Kontroler
Anna Wrona
Specjalista k.p.

.....
Podpis

